

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 217

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sreda 25. septembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujca 30 din.
POSTNI ČEKOVNI RACUN: 11.400

Cena
din 1.—

Boji za Dakar še niso končani

Čete generala de Gaullea so se ponovno poizkušale izkrcati, kar pa se jim do davi še ni posrečilo — Angleške vojne ladje obstreljujejo Dakar — Potopljena je francoska podmornica in sestreljena 3 angleška letala

VICHY, 25. sept. CNP. Danes dopoldne je bilo javljeno v Vichiju, da se vichyjske čete uspešno branijo pred napadi čet generala Charlesa de Gaullea ter Angležev. Do davi je bilo odbitih šest poizkusov, da se svobodne francoske čete in Angleži izkrcajo. Oblasti so odbile tudi drugi britanski ultimati. Na obeh straneh je že veliko mrtvih. Torpida, ki so jih pošiljali z obale, so prisilila angleške ladje, da se umaknejo na daljšo razdaljo, od koder so iz daljave, kjer jih francoski ogenj ni več dosegel, nadaljevala z obstreljevanjem Dakara. Admiral Darlan je v dnevnem povelju včeraj dejal, da so bili dosedanj napadi odbiti. Davi je bil Dakar v rokah Petainove vlade, vendar priznavajo v Vichiju, da je potopljena ena francoska podmornica, do čim je posadka skoro vsa rešena. Sestreljena so tudi 3 angleška letala.

LONDON, 25. sept. RNP. Generalni štab generala de Gaullea javlja davi, da je bilo v teku noči izvršen drugi poizkus izkrcavanja v Dakarju. Po doslej uspešnih vesteh se lahko računa, da bo uspel. Operacije se nadaljujejo od ponedeljka zjutraj.

ZENEVA, 25. sept. DNB. Mornariško ministrstvo v Vichiju je sinoči dobilo podrobnejše podatke o napadu angleške

mornarice na Dakar. Iz teh podatkov je razvidno, da so se posamezne angleške edinice poskušale izkrcati že v ponedeljek popoldne. V noči na torek ter včeraj dopoldne pa so pripravile ponoven poizkus izkrcanja pod zaščito topovskega ognja. Vsa akcija je bila izvedena ob sodelovanju mornarice in letalstva. Iz podatkov je tudi razvidno, da so bili sestreljeni trije angleški bombniki, zadeta pa je bila neka križarka.

ZENEVA, 25. sept. DNB. — Po vesteh iz Vichija in poročilu francoskega radia se je izvedelo, da je poveljnik angleške mornarice pred Dakarjem izročil nov ultimatum vrhovnemu komisarju Boissonu, ki pa je ultimati odbil. V tem ultimatu je postavljena zahteva, da se mesto do danes dopoldne preda.

ZENEVA, 25. sept. DNB. Francoska admiraliteta je objavila sinoči pozno poročilo o bojih, ki se od ponedeljka dalje bijejo na morju pred Dakarjem. V sporočilu je rečeno, da je bila francoska podmornica »Persek«, ki je stationirana v Dakarju potopljena v trenutku, ko se je pripravila na napad na neko angleško križarko. Večji del posadke je bil rešen še preden se je podmornica pogreznila. Francoski podmornici se je posrečilo torpedirati angleško križarko.

MILAN, 25. sept. Stefani. »Popolo d'Italia« piše v napadu na Dakar ter pravi, da sedaj Angleži bombardirajo civilno prebivalstvo, o katerem so govorili, da

ga ljubijo in ščitijo. List opozarja na angleška bombardiranja na Norveškem, Holandskem, Belgiji in Franciji.

Represalije: napad na Gibraltar

Včeraj popoldne je 20 do 30 francoskih bombnikov metalo bombe na Gibraltar

GIBRALTAR, 24. sept. Reuter. Pomorska oblastva v Gibraltarju so izdala poročilo, da je včeraj prišlo okoli 20 do 30 letal, ki so jih identificirali za francoska, ter z višine 7 do 8.000 m bombardirala Gibraltar. Eno letalo je bilo sestreljeno. Bombe so padale vse povprek, vrženih je bilo preko 100. Veliko jih je padlo tudi v morje. V mestu je nastalo nekaj požarov, ki so bili kmalu pogaseni. — Ubiti so bili 4 civilisti, 12 pa ranjenih. Napad je trajal 4 ure.

MADRID, 25. sept. Stefani. Po poročilih iz Algecirasa so francoska letala pri včerajšnjem bombardiranju povzročila Gibraltarju veliko škodo. Arsenal je težko poškodovan. Zadeta in zažgana so tudi skladišča goriv. Letala so bombardirala tudi vojne ladje, zasidrane v lukl. Za dela in poškodovala so nekatere od teh

ladij in morebiti so tudi potopila neko ladjo. Na trdnjave je padlo 85 bomb. Po naknadnih poročilih so se francoske eskadrile, ki so priletele iz Maroka, izmenjavale, ne da bi niti za trenutek prekinile svojo akcijo. Prvi napad je izvedla eskadrila treh letal, ki so bombardirala trdnjavo. Iz Algecirasa so bili vidni mnogi požari. Eden je bil še posebno velik in razširjen.

MADRID, 25. sept. Stefani. Po naknadnih poročilih iz Algecirasa se je bombardiranje Gibraltarja začelo ob 13.45 ter končalo ob 15.30. Vse bombe so padle na trdnjave, ker so letalci leteli zaščiteni v oblakih ter lahko kontrolirali efekt svojih zadetkov. Ob 16.30 je ena britanska eska dra izplula v smeri Atlantskega oceana. Naknadno se je izvedelo, da je ta eskadrila odplula v Sredozemno morje.

Nemške čete v finskem pristanišču

HELSINKI, 25. sept. CNP. Nemške čete so se izkrcale včeraj zvečer v finskem pristanišču Varsa v Botniškem zalivu. Izkrcanje je bilo sklenjeno s posebnim sporazumom med obema vladama. Nemške čete imajo tako precej skrajšano pot na severno Norveško.

SODIŠČE ZA DE GAULLOVE PRISTAŠE

VICHY, 25. sept. CNP. Ker se pokret generala Charlesa de Gaullea širi tudi podtalno že v sami Franciji, je maršal Petain sklenil, da naredi temeljit preišres svojih sodelavcev. Ustanovljeno je posebno sodišče, ki bo obsodilo na smrt vsakega Francoza, ki bi sodeloval z generalom de Gaulleom.

ODLIKOVANJE ANGLEŠKIH PILOTOV

LONDON, 25. sept. Reuter. Med odlikovanimi piloti, ki so se borili proti nemškim letalom, je tudi 27 letni grof Czernin iz Berlina, potomec avstrijskega ministrskega predsednika med svetovno vojno. Sestrelil je v enem poletu 3 sovražna letala. Poljak Josip František je bil odlikovan, ker je sestrelil 5 letal v enem tednu. Najpopularnejši angleški letalec Bader, ki je brez nog, je s svojo eskadriljo sestrelil 33 letal, sam pa 6.

RUST V RIMU

RIM, 25. sept. DNB. Nemški prosvetni minister Rust je imel ponoven sestanek z italijanskim prosvetnim ministrom Bottaiem. Na tem sestanku sta državnik razpravljala o nalogah in ciljih vzgoje v Nemčiji in Italiji.

NOVE SOVJETSKE JEKLARNE

LONDON, 25. septembra. Reuter. Tri nove velike tvornice jekla bodo zgradili v SSSR. Eno v Tiflisu, drugo na Oneskem jezeru, tretjo pa, ki bo največja, nekje v Sibiriji.

Letalski napadi na London in Berlin

Nemška letala so nocoj metala „super-bombe“ na središče Londona, angleška pa na železniške postaje in elektrarne v Berlinu — Doslej najdaljši napad na Berlin

NEMSKO VOJNO POROČILO

BERLIN, 25. septembra. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj poročalo: Pri naših ogledniških poletih nad južno Anglijo je nemško letalstvo tudi včeraj bombardiralo vojaško važne objekte. Pri tem so se razvile letalske borbe, v katerih so imeli nemški letalci velike uspehe. Ponoči so bojne eskadrile nadaljevale z napadi na London in na druge vojaško važne objekte v Angliji, na doku Milwall in Indija ter v bližini Waterloo in Hyde-parka. Tudi drugod so bombe zanelle velike požare. V Liverpoolu so bili zaneteni viriki ognji. Kot masševanje za angleški letalski napad na nemško univerzitetno mesto Heidelberg, kjer ni nobenih vojaških objektov, so nemške eskadrile bombardirale Cambridge. Pred več so vraznikovini pristanišči so bile ponovno položene mine. Prefekto noč so angleška letala izvedla napade na več krajev v severni Nemčiji in na Berlin. Bombe so poškodovale hiše na obrobju Berlina. Ubitih je bilo več civilistov, mnogo pa ranjenih. Niti v Berlinu, niti v drugih krajih ni bila povzročena nobena škoda vojaškim napravam. Sovražnik je izgubil včeraj 24 letal v spopadih v zraku. Eno letalo pa je zbito protiletalsko topništvo. Izginilo pa je šest nemških letal.

BERLIN, 25. sept. DNB. V teku minile noči so angleški bombniki znova skušali napasti Berlin, toda močna protiletalska obramba je sovražniku preprečila precizno metanje bomb. Večji del bomb je padel na odprte prostore. Vendar je bilo na periferiji zadetih nekaj zgradb. Bilo je med civilnim prebivalstvom tudi nekaj žrtev. Zažigalne bombe so zadale neko bolnišnico. Škoda je neznatna. Pošaneznosti o obsegu škode še niso znane.

LONDON, 25. sept. V prvih jutranjih urah so nemška letala vrгла več »super-

bombe« na West End. Sestreljeno je bilo letalo poyega tipa, ki je padlo na neko hišo v West Endu. Veliko hiš je bilo porušeni, med njimi tudi dve bolnišnici. Nemci so metali karbidne sveče, ki so razsvetile ves prostor nad Londonom.

BERLIN, 25. sept. CNP. Angleški bombniki so danes ponoči znova napadli Berlin. V dveh okrajih sta bili zadeti plinska in električna centrala. Napad je trajal 3 ure in 47 minut. Angleška letala so se pojavljala vsake 4 minute nad cilji. Napaden je bil aerodrom Tempelhof ter železniški postaji Potsdam in Anhalter. Bombardiranje so bile Siemensove kablške tvornice, Spandau, Stettin, Wismar,

Kiel, Hamburg, Cuxhaven, Münster, Hannover in več letališč na deželi. Nemško poročilo pravi, da je bilo nad Anglijo sestreljenih 18 angleških in eno nemško letalo.

LONDON, 25. sept. Reuter. V nocojšnjih bitkah je bilo sestreljeno 8 nemških in 4 angleška letala, dva pilota sta rešena.

LONDON, 25. sept. Reuter. Posebni dopisnik newyorške »Herald Tribune« opisuje včerajšnje nemške napade na London. Nemški bombniki, 17 po številu, so imeli v spremstvu več kot 80 lovcev, vendar se jim ni posrečilo podnevi prebiti se skozi zaporni ogenj.

Napadi na kanalska pristanišča

LONDON, 25. sept. CNP. Angleški bombniki so včeraj potopili pet nemških torpednih čolnov na francoski obali. Težko je bila bombardirana tudi nemška baza v Brestu. Videti je bilo 4 velike požare.

LONDON, 25. sept. CNP. Angleški bombniki so tudi včeraj obmetavali z bombami nemške čete, ki so se urile v vkrcavanju na ladje. Misli se, da je bilo

ubitih 50 do 60.000 mož. »Daily Mail« pa piše, da je to število veliko previsoko.

LONDON, 25. sept. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da sta bila zadeta dva nemška minolovca, v bližino tretjega je tudi padla bomba. Agencije pa javljajo, da je en minolovec potopljen, drugi pa verjetno. Nemci in Angleži so izgubili po eno letalo pri tem napadu.

Boji med Angleži in Italijani

RIM, 25. septembra. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: V Severni Afriki je bilo ponovno bombardirano utrjeno mesto Marsa Matruh. Bombardiranje je bilo uspešno. O priliki sovražnih napadov na Tobruk in Bardia ni bilo žrtev. Škoda je bila malenkostna. V Vzhodni Afriki so se naše ogledniške patrulje srečale s sovražnikom v okolici Totijaka Liujana (Rudolfovo jezero). Naši oddelki so prisilili sovražnika k umiku. Neki naš

letalski oddelek je bombardiral letališče v Port Sudanu in težko poškodoval deset sovražnih letal na tleh. Drugi oddelek je bombardiral letališče v Ardeni. Sovražnik je ponovno bombardiral Guro, Adi Ugru, Sasamanu in Diredavo. Ranjena je bila ena oseba. Škoda je malenkostna.

Curih, 25. IX. Devize: Pariz 9.82½, London 16.55, Newyork 4.38, Milano 22.10, Madrid 40, Berlin 47.30, Buenos Aires 101.

Nadaljevanje rimskih posvetov v Berlinu

Zatrjuje se, da se bodo državniki osi sešli prihodnji teden zopet k posvetovanjem, tokrat v Berlinu — Angliji je bila v Rimu prožena možnost za kompromisni mir, ki je pa ni sprejela, trdijo v Ameriki — Odmev v Balkanu

BERLIN, 25. septembra. ZPV. Razgovori med Hitlerjem in von Ribbentropom so se tudi včeraj nadaljevali in tvorijo osredje vsega zanimanja. Po teh razgovorih bo imel von Ribbentrop razgovor s španskim ministrom in francoskim zetom Serranom Sunerjem. Kakor se zatrjuje, se bodo v Rimu pričeta posvetovanja prihodnji teden nadaljevala v Berlinu, kamor bo prispel italijanski zunanji minister grof Ciano. Ni izključeno, da se bodo sestali tudi Hitler, Mussolini in Franco. V istih krogih naglašajo, da gre pri vseh teh posvetovanjih pred vsem za poostreitev totalitarne vojne proti Angliji, in sicer s še silnejšimi nemškimi letalskimi napadi na angleški otok in odločilnimi operacijami v kolonijah, posebno v Afriki. Drugo vprašanje teh razgovorov je akcija za popolno likvidacijo še zadnjega angleškega vpliva v Evropi in zlasti tudi za likvidacijo simpatij za Anglijo, tam kjer še obstajajo. Končno pa gre za dokončno odobritev načrta za bodočo ureditev Afrike, ki naj postane v celoti interesno področje Evrope. V tem vprašanju je bilo sicer doseženo že popolno soglasje med silama osi, toda treba je rešiti še neke podrobnosti. V zvezi s tem je zelo zanimiva izjava, ki jo je podal zastopnik tujega tiska predstavnik nemškega zunanjega ministra, ki je

dejal med drugim, da med silami osi in Anglijo ne more več biti kompromisnega miru. Zaradi tega se bo vojna proti Angliji nadaljevala na vseh frontah, in to ne le vojaških, ampak tudi političnih in diplomatskih. Še tik pred odhodom von Ribbentropa iz Rima je bila dana zadnja možnost za pogajanja z Anglijo za kompromisno likvidacijo sedanje vojne, sedaj pa te možnosti ni več. Vsa vrata so zaprta. Pospešena totalitarna vojna je zato najkrajša še preostala pot do miru. Iz vsega tega bi se dalo sklepati, pravijo tukajšnji opazovalci, da v tem tednu še ni mogoče pričakovati nobenih konkretnih dejanj kot posledic rimskega sestanka, ampak bodo ta sledila šele po končanem nadaljevanju teh razgovorov v Nemčiji.

WASHINGTON, 25. sept. CBC. Izjavo zastopnika nemškega zunanjega ministrstva tujim časnikarjem tolmačijo tu tako, da je bila s strani sil osi prožena Angliji možnost za premirje in kompromisni mir. Ta prilika ji je bila prožena za časa rimskih posvetovanj, toda v Londonu je niso sprejeli.

BERLIN, 25. sept. DNB. Zunanji minister von Ribbentrop je sprejel sinoči ponovno španskega notranjega ministra Sunerja, s katerim je imel daljši razgovor.

CARIGRAD, 25. sept. Ass. Press. Med Turčijo in Grčijo se opažajo zadnje dni živahnejši diplomatski stiki, ki so postali potrebni v zvezi z rimskimi posvetovanji. Tako je turški poslanik v Rimu prispel v Ankaro, da poroča vladi o novem položaju. Turški poslanik v Atenah je bil pri grškem ministrskem predsedniku Metaxasu, grški poslanik v Ankari je pa konferiral s turškim zunanjim ministrom Saradžoglom. V turškem tisku se opaža odločen afront proti bolgarskim težnjam, da bi se načela razna balkanska vprašanja.

SOFIJA, 25. sept. ZPV. Bolgarski tisk se ukvarja s komentarji italijanskih listov po vrnitvi južne Dobrudže Bolgariji in pravi, da je treba sedaj rešiti tudi še vsa ostala balkanska vprašanja, da se bo potem ustvarilo politično in gospodarsko sodelovanje na vsem tem področju. Balkanske države morajo slediti politiki, ki je v skladu z zmagovitimi akcijami velesil osi na fronti vojne in miru. »Slovo« pravi, da so oni, ki so bili na strani Anglije, postali brezpomembni. Vse balkanske države morajo precizirati svoje stališče in svojo zunanjo politiko ter docela spremeniti svoje duhovno stanje, ki je zapuščina politike, katera je bila za vselej premagana.

HANOI, 25. sept. Reuter. Japonske čete so včeraj ponovile napade na francoske čete na meji province Kvangsi.

Narodnostno stanje v Dobrudži

SOFIJA, 25. sept. ZPV. Z vrnitvijo južne Dobrudže Bolgariji se bolgarska javnost mnogo ukvarja s takimi problemi, pred vsem s problemom odselitve južnodobruških Rumunov in priselitvijo severnodobruških Bolgarov. S tem, zlasti tudi, ker bo Dobrudža lahko sprejela še nekaj desetisočev drugih Bolgarov, bo dežela dobila popolnoma bolgarski narodni značaj. Rumunski element je obstajal v južni Dobrudži dejansko komaj od časa, ko je dežela pripadla Romuniji. Prej je bilo tam komaj 7000 Rumunov. Pozneje so se Rumuni naseljevali v kraje, od koder so se odseljevali Turki, katerih je bilo leta 1910. v južni Dobrudži še nad 100.000, torej le okoli 30.000 manj kakor Bolgarov. Ker se bodo odselili preostali Turki, bodo ostali tam še cigani, Tatari, Gagavci, Armenci, Židje in Grki, katerih pa je skupaj le nekaj desetisoč duš.

Polemika o umetniških spomenikih

Rim, 25. sept. Stefani. Na pismo, ki ga je v »Timesu« objavil neki doslej še neidentificirani gospod Byron, ki pa ni v nobeni zvezi z velikim angleškim pesnikom, odgovarja današnji »Messagero«, italijanski list se v zgražo nad načrtom, ki ga je v tem pismu objavil omenjeni gospod, ko je napravil celoten načrt za uničenje umetniških del in spomenikov v Italiji in Nemčiji. »Messagero« pravi, da Angliji ni potrebno, da bi se trudila okoli ustvaritev nemške in italijanske civilizacije, da bi tako še posebej pokazala vsemu svetu, kako je postala barbarska država. Uničenje umetniških stvaritev bi pa bilo popolnoma neplodno delo, kajti tudi brez tega ve ves svet, da bi angleško neplodno delo nikakor ne moglo Italije in Nemčije odvrti od njune naloge, da osvobodita morja in kontinente izpod angleškega jarma ter si tako zavarujeta neprecenljivo nagrado zmage.

NAPAD NA ANGLIJO ODGODEN?

LONDON, 25. sept. TASS. Angleški tisk piše, da je Nemčija najbrže odgodila svoj neposredni napad na Anglijo. »Daily Mail« piše, da bi se po raznih znakih dalo sklepati, da osvojitelj Anglije ne predstavlja več glavni vojni cilj Nemčije. Nemčija in Italija skušata prenesti glavno težišče vojnih operacij z zahoda na vzhod Sredozemlja.

TAYLER SE VRAČA V USA

VATIKANSKO MESTO, 25. sept. CNP. Pričakuje se, da bo ameriški poseben odposlanec Myron Taylor odpotoval v USA po privatnih poslih.

NOVE AVSTRALSKE ČETE

SYDNEY, 25. sept. Reuter. Deveta avstralska divizija bo kmalu poslana na evropska bojišča. Novi Zeland bo koncem meseca poslal 1465 pilotov in mehanikov v Anglijo. Vsako leto bo izvežbanih 900 pilotov in 800 mehanikov.

JAPONSKI PROTEST V LONDONU

LONDON, 25. sept. Reuter. Japonska vlada je ostro protestirala zaradi zaprtja 6 Japoncev v Singapuru.

GANDHI GREH PODKRALJU

WARDHA, 24. sept. ZPV. Gandhi bo potoval v Simlo, kjer bo v petek obiskal indijskega podkralja.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno in stanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 24,5, danes najnižja 11,6, opoldne 22,5.

Šahovsko prvenstvo SSSR

MOSKVA, 25. sept. — Sinoči je bilo odigrano 14. kolo. Večina partij je bila prekinjenih. Posebno zanimanje je veljalo srečanju Bondarevskega in Keresa, toda partija je bila prekinjena v nejasni poziciji. Smislov je še bolj utrdil svoj vodilni položaj z zmago nad Leriševim, ki v silciljanki ni pravilno pariral napad Smislova. Petrov je premagal Stolberga.

Poostreitev na Daljnem vzhodu

Ameriška mornarica odplula v Singapur — Japonci groze Angliji in Ameriki — Verjetnost ameriških represalij proti Japonci

TOKIO, 25. sept. DNB. Kakor poroča »Jomiori Šimbun« iz poučenega vira iz Washingtona, je ameriška bojna mornarica s Tihega oceana odplula v angleško vojno luko Singapoore, da bi bila pripravljena na temeljne spremembe na Daljnem vzhodu.

TOKIO, 25. sept. DNB. »Kokomia Šimbun« piše: »V primeru, ako bi se Združene države Severne Amerike vgnezdile v Singapoore, potem bi Japonska uporabila proti temu vsa razpoložljiva sredstva. Angleži in Američani naj si zaradi tega to dobro premislijo. Vprašanje obranitve pomorskega gospodarstva na zahodnem delu Tihega oceana je za Japonsko življenjsko vprašanje. List »Čugaj Šogio Šimpo« pripominja, da je z japonsko akcijo v francoski Indokini ustvarjena možnost, da se izvrši pritisk tudi na angleško vojno luko Singapoore.

Japonska vojaška akcija v Indokini je zmanjšala važnost Singapooreja, ki bo nekega dne popolnoma izginila.

NEW YORK, 25. sept. Reuter. Dobro poučeni krogi so prepričani, da bodo USA ob zaupanju v odporno moč Anglije prevzele vlogo stabilizatorja na Tihem oceanu. Med ukrepi, ki bodo izdani zaradi francoske akcije v Indokini, se ne omenja samo možnost popolne prepovedi dobave bencina, starega železa in drugega materiala Japonski s strani Amerike, ampak tudi povečanje dobav vojnega materiala, zlasti letal, Holandski Vzhodni Indiji. Pričakuje se prav tako, da bo poslanik USA v Tokiu poklican zaradi konzultiranja v Washingtonu.

WASHINGTON, 25. sept. DNB. Cordell Hull je izjavil, da vlada USA obsoja japonsko akcijo in njene metode. Hull ni hotel dati izjave o morebitnih korakih

ameriške vlade, vendar pa je potrdil, da se nadalje USA zahtevajo svoboden prehod preko Burme. Demantiral je tudi vest, da bi ameriška križarka »Augusta« bila poslana v Singapur na popravilo. Dejal je, da je Siam (Thailand) v avgustu uvozil iz USA za 468.000 dolarjev letal. Naročeni pa so bili že pred letom dni.

TOKIO, 25. sept. DNB. V Tokiu je bilo ustanovljeno japonsko-indokinsko društvo katerega namen je pospeševati prijateljstvo med Japonsko in Indokino. Za predsednika je bil izvoljen grof Kioširo Inuje, minister prometa.

RIM, 25. sept. DNB. Japonski veleposlanik v Rimu je obiskal včeraj popoldne italijanskega zunanjega ministra, s katerim je imel daljši razgovor. Iz italijanskih krogov se poroča, da sta državnik razpravljala o mednarodnem položaju, ki je nastal zaradi vkorakanja japonskih čet v francosko Indokino.

Willkie za sodelovanje z Anglijo

NEW YORK, 25. septembra. Ass. Press. Republikanski presidentski kandidat Wendell Willkie je imel v San Franciscu volilni govor, v katerem je sicer napadal Roosevelta, se je pa glede zunanje politike, zlasti glede podpiranja Anglije, postavil na isto stališče kakor on, odnosno je bil še mnogo odločnejši. Dejal je: »Mi moramo pošiljati, in spet pošiljati pomoč Angliji, ki je ostala naš edini prijatelj in je tudi naša prva obrambna črta. Pomagati ji moramo do skrajnih meja možnosti, kakor to priporočajo strokovnjaki, ki so o tem sklepali«. Ko je govoril o Tihem morju, je dejal, da »bomo najbolj podpirali interese svoje domovine na Tihem morju, ako pomagamo Kitajski na gospodarskem polju«. Nato je nadaljeval, da »podpira prizadevanja Združenih držav Severne Amerike,

da si pridobi pomorska in letalska oporošča na Tihem morju, kajti z njimi se bodo Združene države zavarovale proti nevarnostim na Tihem morju«. Ko je govoril nato o razvoju evropske vojne, za katero dela soodgovorno Rooseveltovo vlado, je dejal, da je treba računati z vsemi možnostmi. Ako bi Anglija mogla zadržati nemški napad, potem bi sledila v Evropi revolucija, ako Anglija propade, bodo Združene države ostale osamljene nasproti svetu, ki je ves organiziran v totalitarnih vladavinah, divje osamljene, kajti noben narod na svetu nam ne dolguje ničesar razven razočaranja in slabo voljo! Zato, je zaključil, »je treba Angliji pošiljati in spet pošiljati pomoč, kajti angleški imperij je prva obrambna črta Združenih držav Severne Amerike.

stajajo še kakšni sovjetski interesi, potem je treba iskati njihovo področje na vzhodu od Črnega morja in dalje doli na jugovzhod. Velesili osi nimata tam svojih aspiracij, zato interesi Sovjetske zveze in sil osi ne morejo priti v navzkrižje.

Odhod prvih Nemcev iz Besarabije

BUKAREŠTA, 25. septembra. ZPV. Prva dva parnika s 1300 nemškimi izseljenci iz Besarabije sta že zapustila Galac in odplula po Donavi v Zemun v Jugoslaviji, kjer bodo Nemci prestopili na železnico, po kateri se bodo peljali v Nemčijo čez Koroško.

ANGLEŠKI NAKUPI V USA

STOCKHOLM, 25. sept. Stefani. Po cenitvah švedskih finančnih izvedencev, ki živijo v Londonu, je zaključila Anglija v USA od 3. sept. 1939. do 3. sept. letos nakupov v vrednosti dveh milijard dolarjev. Od tega odpade milijarda in 200 milijonov samo na nakupe letalske industrije. Dosedaj pa je bilo Veliki Britaniji poslanega vsega materiala komaj v skupnem iznosu 500 milijonov dolarjev.

IZGON IZ TURCIJE

CARIGRAD, 25. sept. Reuter. Zaradi nedovoljenega delovanja so bili izgnani 4 Nemci.

Interesna področja Sovjetske zveze

RIM, 25. sept. ZPV. V zvezi s člankom v organu rdeče vojske, »Krasnaji Zvezdci«, razpravlja italijanski tisk o sovjetskih interesih področjih in pravi, da se začenejo šele na Črnem morju, dočim se je Sovjetska zveza na ozemlju, ki leži zahodno od tod, desinteresirala. Priznala je novo ureditev madžarsko-romunske meje in obnovevne načrte velesil osi. Tisti, ki

so gradili svoje razdiralne načrte na upanju, da Sovjetska zveza še ni s priključitvijo Besarabije in severne Bukovine zaključila svojih aspiracij v tej smeri, so se prav tako temeljito zmotili, kakor v vsem drugem, kar so pričakovali od tam. Sovjetska zveza predstavlja zaokroženo enoto, ki nima svojega dejanskega težišča v pravi Evropi, ampak pred vsem v Aziji. Ako ob-

Konec demokratizma in demokratskih gesel?

Drago Kveder / Nekaj misli, kako je mogoče še v bodoče ohraniti človeštvu demokracijo in pred vsem osebno ter duhovno svobodo

Zahodne države so imele do nedavne- ga kolikor toliko demokratičen državni ustroj. Govori se pa, da je demokratizem v vseh državah v propadanju, v zatonu in to vsled sedanje vojne, odnosno v še nevtralnih državah zaradi mnogih priprav za pretečo vojno stanje, in da ga povsod že nadomešča diktatura. O Franciji pišejo, da so nekdanje visoko upoštevane in priznane gesla enakost, bratstvo in svoboda, prešla v neveljavo in prezir ter da so jih zamenjali z novimi gesli »Za obitelj, narod in državo!«

Ob tem se v današnjih težkih časih človeku nehoti vsiljujejo razna važna vprašanja, kakor:

»So se li izkazala nekdanja tako upoštevana in čislana gesla enakost, bratstvo in svoboda, v istini zmožna in nerabna za socialni ustroj narodov?«

»Je li demokratizem v istini v zatonu, demokratična ideja sploh zmožna?«

»Bo li res rezultat vseh gigantskih naporov in trpljenj skoro vseh narodov vsled sedanje vojne propast vsakega demokratizma, in nas res sedanjo katastrofo preživeče, čaka le sistematično organizirano siromaštvo, ali pa je vse to sedanje dogajanje v razvoju človeštva samo prehod v boljši, človeka dostojnejši in pravičnejši družabni red z večjo blaginjo za vse?«

Ko je 26. 8. 1789. l. francoska konstituta sprejela »Deklaracijo človeških in državljskih pravic in svobode osebe« ter proklamirala gesla o enakosti, bratstvu in svobodi prvič v zgodovini človeštva, še ni bilo nikjer v nobeni državi ne strojnega obratovanja v gospodarstvih, ne industrije, ne velekapitala, ne prometnih naprav v današnjem smislu. Vse to se je res šele postopoma razvijalo v razmeroma kratkem razdobju od proklamacije gesel dalje do konca 19. stoletja. Iz tega hitrega razvoja človeštva v tej dobi je razvidno, da se gesla o enakosti, bratstvu in svobodi niso nikdar ob pravilni uporabi in na pravem mestu izkazala kot zmožna ali socialno neuporabljiva, ter da bodo najbrž tudi še nadalje ohranila svojo popolno vrednost in uporabnost za zdravo urejanje in funkcioniranje socialnega organizma. Ali zavladati se moramo, da ima vsako izmed teh gesel svojstveno socialno uporabnost le na svojem specialnem področju socialnega organizma in da je uporabljen na drugem področju vsemu funkcioniranju socialnega organizma le na škodo in propast.

Tako vodi svoboda in enakost v udeleževanju poedincev in korporacij v gospodarskem procesu sigurno v propast družbe in naroda.

Istotako vodi nesvoboda ali suženjstvo v kulturno-prosvetnem sistemu socialnega organizma pred vsem hitro v absolutno gospodarsko suženjstvo in končno nezbežno tudi v propast celokupnega socialnega organizma in naroda.

Isto se lahko trdi o varnostni upravno-pravni uredbi družbe. Urejanje tega sistema po načelu enakosti in svobode bi hitro dovedlo socialni organizem do usodnih boleznih in končno v žalostni konec.

Vsa tu navedena trojna socialna področja ali socialni sistemi tvorijo, namreč šele drug drugega prožimajoč, to, kar po pravici imenujemo socialni organizem.

Le gospodarski sistem socialnega organizma je treba organizirati po načelu medsebojne pomoči ali bratstva. Ni v tem sistemu mesta za svobodo v običajnem individualnem smislu! Ta sistem prožema prirodno vsak čas varnostni, upravno-pravni sistem socialnega organizma. Ta drugi sistem čuva nad funkcioniranjem gospodarskega procesa, da se v njem v polni meri upoštevajo pravice koristno delujočih poedincev. To važno svojo nalogo, namreč, da se vrše in da se odmotajo vse gospodarske akcije pravilno in zdravo, t. j. pravično in pošteno, z visoko poslovno moralo, izvaja varnostna, upravno-pravna uredba v smislu diktature, čim strožje tem bolje. S takim prožimanjem gospodarskega sistema onemogoča varnostna uredba,

da bi se gospodarski proces mogel organizirati in usmerjati po komur koli in v kateri koli gospodarski panogi v svrhu, ustvarjati za kogar koli nedelujočega in v socialnem organizmu brezpomembnega brezdelne dohodke.

Varnostno upravni sistem v socialnem organizmu mora biti vsak čas veren čuvár in diktator, da se duhovni zakoni sožitja ali moralni zakoni vedno v gospodarskem procesu upoštevajo.

Kakor vladajo namreč v nižjih svetovih, n. pr. v mineralnem svetu fizikalno kemični zakoni, v rastlinstvu in živalstvu tudi še biološki in animalni, tako morajo vladati v človeškem socialnem organizmu duhovni zakoni, ali kakor jih še lah-

ko imenujemo, socialno-etični zakoni. Vse gospodarski proces mora torej biti po-duhovljen po duhovnih zakonih, t. j. po moralnih zakonih do bližnjega in občestev. Tu ni svobode, tu so same dolžnosti do sebe in drugih, namreč polno upoštevande in žrtvovanje za druge in za občestvo. Popolnoma svobodno, po lastni iniciativi urede gospodarstveniki produkcijo, distribucijo in konzumpcijo po asociativnem medsebojnem delovanju v gospodarskem procesu in to načrtno in dirigirano, upoštevajoč blaginjo vseh v pravcu ustvarjanja blaginje za vse koristno delujoče in njih naraščaj, skladno z zahtevami varnostne organizacije.

Varnostna organizacija kot predstav-

Tudi Napoleon III. je pripravljaval napad na Anglijo

Dobro je znano, da je pripravljaval v začetku prejšnjega stoletja napad na Anglijo Napoleon Bonaparte, manj pa, da se je ukvarjal s takim načrtom tudi njegov nečak, Napoleon III., in to celo večkrat. Tako n. pr. kmalu po zmagoviti vojni proti Avstriji za osvoboditev Italije. V številki londonskega lista »The Illustrated London News« z dne 19. novembra l. 1859. naletimo na članek, ki nosi kratak, a dovolj značilen naslov »Invazija«.

»Na dobro poučenem mestu zatrjujejo«, pravi člankar, »da je bilo iz Tuilerij dano vsem policijskim uradom in prefekturam naročilo, naj podžigajo žerjavico rivalitete in sovraštva proti Angliji, ki da zagori zopet s svetlim plamenom in obudi pekoče spomine na Waterloo in Sv. Heleno, na tisočletno nasprotstvo in sovraštvo ter razburi javno mnenje, da se ustvari razpoloženje za vojno napoved

Angliji in invazijo.« »Francoski tisk, pravi list, si brez namigovanja z najvišjega mesta ne bi upal dovoliti takih izpadov proti Angliji, kakor si jih dovoljuje zadnje tri mesece. Iz vsega tega je mogoče sklepati na namen cesarja, vreči se v novo pustolovščino, tokrat proti Angliji. V prestolnici in na podeželju, v vojašnicah in po gostilnah govore zadnje tedne samo še o pripravljajoči se invaziji. Ob avtokratu na prestolu in 500.000 vojakih, ki hrepene po napredovanju in slavi, je tudi najhujše mogoče.

Kljub temu se pa zdi, pravi list dalje, nemogoče, da bi si francoski cesar upal tvegati tudi odločilni korak, Angleško ljudstvo je že prebolelo panično razpoloženje, kajti le prevečkrat je že bilo govora o načrtih presenečenja s strani francoskega cesarja. Anglija se zanaša nase in zaveda, da je močnejša kakor je bila kdaj koli. Razpolaga z večjo mornarico

nica moči in sile, lahko vedno prepreči ustvarjanje brezdelnih dohodkov za kakke skupine poedincev s specialnimi, n. pr. strankarskimi interesi, ki so za zdravo funkcioniranje socialnega organizma brez pomena ali celo vsled svoje netolerance in mržnje nasproti takozvanim »nesomišljenikom« povsem antisocialni.

(Nadaljevanje v soboto.)

Dobrih pilotov je vedno manj!

Do zloma Francije je bilo res videti, da bo 30 do 40.000 junaških mladeničev za krmilom svojih letal odločilo sedanjo svetovno vojno. Sedaj se je sicer položaj izpremenil, ker je videti, da vojne samo z letalci ni mogoče končati, ker je še vedno mornarica prvo orožje na morju. — Gotovo pa so letala kaj neprijetne »muhe«, ki povzročajo veliko škodo. Francoski general Duval je napisal nedavno v »Journalu«, ki izhaja sedaj v Clermont-Ferrandu, članek o bombardiranju mest iz zraka. Pravi, da je to bombardiranje zelo neprijetno za oba: za tistega, ki bombe meče in tistega, ki jih pričakuje.

Dobri piloti so vedno bolj izčrpani in vedno manj jih je. Piloti srednje kvalitete ne vstopajo več v boj s takim jimaštvom, kakor njihovi boljši predhodniki ter s tem povzročajo vedno večjo izgubo. General Duval misli, da imajo zračne vojske precej majhno število vojaštva. Če vsak dan pade 15 do 20 pilotov, pomeni to v treh mesecih 1500 do 1800 pilotov. Če pa k tem še prištejemo bolnike in tiste, ki so se ponesrečili, jih bo kar 3000. Tako število pa je že zelo težko nadomestiti, posebno še, ker je za vsakega pilota potrebno eno leto, preden se ga popolnoma izvežba.

Kultura

Razstava slovenske sodobne umetnosti v Zagrebu

V novem, najmoderneje zgrajenem in urejenem paviljonu na Trgu kralja Petra v Zagrebu je že ves ta mesec razstava slovenskih likovnih umetnikov, združenih v Klubu neodvisnih. V okrogli pritlični dvorani je razvrščena plastika, slikarska dela so pa v desni polovici nadstropja.

Prvi na desni strani je Mariborčan Zoran Mušič. Razstavil je več svojih najnovejših olj in gvašev, med katerimi seveda ne manjka tudi eden izmed njegovih priljubljenih kolodvorov. S svojo svojsko ustvarjalno noto vzbuja med občinstvom splošno zanimanje. »Hrvatski Dnevnik«, ki je prinesel te dni pregledno poročilo o razstavi, pravi med drugim: »Po splošnem mnenju je na tej razstavi najboljši Mušič.« Izredno veliko zanimanje vzbuja tudi Stane Kregar, ki je zavzel s svojo kolekcijo, večinoma večjih formatov, konec razstavnega prostora. Tu so njegove surrealistične kompozicije, pred katerimi se radi ustavljajo obiskovalci, a tudi njegova novejša dela, ki nimajo več pravega opravka s surrealizmom. Med njimi so odlične slike, ki dokazujejo, da je Kregar izredno močna slikarska natura.

Nasproti Mušiča je najmlajši slikar te razstave, Evgen Sajovic. Njegova dela izpričujejo krepak pogum, dasi se jim še pozna vpliv akademske dobe. Lepo je predstavljati popularni France P a v l o v e c, večinoma z deli, ki so slovenski

javnosti že znana, zlasti z ljubljanskih razstav. Je nedvomno eden stebrov naše reprezentance. Isto velja za Maksima Sedeja, ki razstavlja skoraj same figuralne kompozicije. Sedej je zopet osebnost zase, močna in v polnem razvoju.

Zoran Didek je krenil v zadnjem času v reševanje čisto slikarskih problemov, vendar se zdi, da je ta njegova faza ustvarjanja bolj prehod v bodoči razvoj. Razstavil je večinoma krajine in sižeje z Dolenjskega. Dobro je zastopan tudi Nikolaj Omerza, ki je vzbudil posebno zanimanje obiskovalcev s portretno studijo dekliške glave. Marij Pregel se je predstavil s tihožitji in krajini, zlasti dalmatinskimi, koraka pa trdno po svoji, že znani ustvarjalni poti.

Ptujčan France Mihelič, ki je tudi pri nas v Mariboru dobro znan z razstav Umetniškega kluba in »Brazde«, je zastopan z novo verzijo »Kurenta«, novo »Ptujsko goro« in še nekaterimi krajina-mi. Po svoji tehniki se znatno loči od ostalih Slovencev in je bližji hrvatski smeri, ki je nastala okoli Hegedušića, kar ugotavljajo tudi Zagrebčani. Po vsem tem spoznamo, da je ta razstava, ki naj seznani Zagreb z vrsto pomembnih slovenskih slikarskih osebnosti, dokaj srečno aranžirana in prikazuje res vse naše sodobne smeri, razen ekspresionizma in čistega impresionizma.

Kiparska razstava morda ni tako izra-

zita, dasi vsebuje več del, ki vzbujajo prav tako zanimanje. Posebno zanimata Kalin in Putrih, a tudi Gorše, Pirnat in ostali imajo kvalitetna dela.

Zanimivo je, da je obiskalo razstavo že do tega tedna nad dva tisoč ljudi.

k Zoran Mušič, ki je udeležen na sedanjih slovenskih razstavi v Zagrebu, kjer vzbuja veliko zanimanje in priznanje, prireja od 26. t. m. dalje skupaj s hrvatskim slikarjem Šimunovićem tudi razstavo v paviljonu Cvijeta Zuzorić v Beogradu. Na tej razstavi bo zastopan z okoli 40 deli, olji in gvaši.

k France Prešeren: Strunam. Bibliofilska založba v Ljubljani je izdala nedavno prvo knjižico ilustriranih del našega velikega Prešerna, v kateri je urednik Miha Maleš zbral ilustracije 13 umetnikov k pesmi »Strunam«, Martin Benčina je pa napisal zraven potrebna pojasnila. Z ilustracijami so poleg naslovne Malešev zastopani: Goldenstein, Langus, Kobilica, Sedej, Gorše, Maleš, Globočnik, Jakac, Černigoj, Pregljeva, Smrekar, Vavpotič in Karpellus. Ilustracije segajo od romantike preko secesije do najmodernejših struj, zato ima ta bibliofilska izdaja na 32 straneh še toliko večjo vrednost. Tisk in oprema sta prav tako odlična in zasluži v tem oziru založba vse priznanje. Kot drugi zvezek izidejo ilustracije k pesmi »Dekletom«, kot tretji pa k pesmi »Pod oknom«. Mehko vezana izdaja stane 35, v polusnje vezana 50 din.

MALE OGLASE

za sobotno številko »Večernika« oddajte

že danes!

Maribor

Novi sladkor bo skoraj za 2 din dražji

Včeraj smo objavili odlok finančnega ministrstva o cenah novega sladkorja na debelo, ki so precej višje kakor prejšnje. Podražitev se utemeljuje s podražitvijo sladkorne pese. Lani je znašala odkupna cena za sladkorno peso 22 din za 100 kg, letos pa znaša 32 din in se je torej odkupna cena zvišala za 45,45%. Izgleda da so se tudi drugi proizvodni stroški sladkornih tovarn zvišali.

Tudi za novi sladkor so določene za vso državo enotne cene, ki so višje kakor prejšnje. V nadrobni trgovini bo sladkor najbrže za okoli 2 din dražji kakor prej. Cena kristalnega sladkorja bo

najbrže določena na 16 din za kg, sladkor v kockah pa bo veljal 17,50 din za kg. Sladkorja bo dovolj, ker je bil letošnji pridelek precej dober.

Sedaj bo treba ugotoviti, kaj je stari sladkor in kaj novi, da se prepreči spekulacija s sladkorjem iz prejšnje kompanije, ki bi ga morali trgovci še vedno prodajati po starih cenah. Zato naj se za slakorno prodajo pozanima oblast, ki naj v kali zatre vsako verižništvo s starimi zaloganami sladkorja.

Nerazumljivo nam je, kakšni razlogi so mogli biti odločujoči za povišanje cene sladkorja, ki je eno najpotrebnejših

živil in igra v ljudski prehrani tako varno vlogo. Zadevna objava iz pisarne finančnega ministrstva ne daje o tem nobenega pojasnila. Spomniti pa moramo pri tej priliki na objavo, ki je pred meseci, ko so se pričele širiti alarmantne vesti o pomanjkanju sladkorja, bila izdana s službenega mesta in v kateri je bilo v pomirjenju javnosti ugotovljeno, da o kakem pomanjkanju sladkorja ne more biti govora, da je še lanskih zalog dovolj, da nas bo nova kampanja tudi zadostno oskrbela in se zato tudi ni bati, da bi se sladkor podražil. Zdaj se moramo pa vprašati, ali nobena obljuba več ne drži?

Brivsko združenje ni razpuščeno!

Znano je, da je z usodnim odlokom zbornice za TOI bilo v Mariboru razpuščenih mnogo prisilnih obrtniških združenj. Vsa združenja so se pritožila na bansko upravo, ki pa je razpuste potrdila. Zato so združenja vložila tožbe na upravno sodišče v Celju. Te dni je dobilo Združenje brivskih in frizerskih moj-

strov ter lasničarjev v Mariboru rešitev upravnega sodišča. To sodišče je tožbi ugodilo ter v polnem obsegu razveljavilo sklep zbornice za TOI in banske uprave. Obveščeni smo, da je isto sodišče ugodilo še nekaterim mariborskim obrtnim združenjem, o čemer bomo še poročali.

Industrijec Tavčar podlegel poškodbam

Nedavno smo poročali o strašni prometni nesreči pri Virovitici, katere žrtev je postal mariborski mesni industrijec Anton Tavčar. Imenovani je dobil hude poškodbe, imel je zlomljeno hrbtenico. Mnogi zdravniki so se trudili, da bi g. Tavčarju ohranili življenje, prepeljali so ga na graško kliniko. Toda vse zaman: g. Anton Tavčar je v noči na torek podlegel smrtnim poškodbam. Vest o njegovi smrti se je kmalu razširila tudi v Mariboru, kjer je bil pokojnik zelo spoštovana osebnost. Zlasti v gospodarskih krogih je užival velik ugled. Bil je dolgo

tudi predsednik Združenja mesarskih mojstrov v Mariboru in član raznih drugih gospodarskih ustanov.

Anton Tavčar se je rodil pred 57. leti v Sarajevu, kjer je imel njegov oče lesno industrijo. Leta 1910. je že imel lastno izdelovalnico mesnih izdelkov v Sarajevu, po prevratu pa se je preselil v Maribor, kjer je iz skromnega začetka zrasla lepo se razvijajoča mesna industrija v Bohovi pri Mariboru. Pokojnikovo truplo bodo danes prepeljali iz Gradca v Maribor, jutri popoldne pa ga bodo položili k večnemu počitku.

Mariborski književniki v Prekmurju

V soboto zvečer bo v soboškem Sokolskem domu **recitacijski večer** »Umetniškega kluba« iz Maribora. Za prirediteljev je v Soboti in v Prekmurju veliko zanimanje in bo tudi ob tej, kot ob drugih podobnih prilikah, dvorana napolnjena. Svoje pesmi in prozo bodo brali Anton Ingolič, Radivoj Rehar, dr. Makso Šnuderl, Stanko Cajncar, Branko Rudolf, Tone Čufar in dr. Ivan Dornik. Recitacijski večer je organiziral Klub prekmurskih akademikov, ki je priredil z velikim uspehom že več književnih večerov.

V zvezi z obiskom književnikov bo tudi **krožno potovanje po Prekmurju**, ki ga organizira Prekmursko muzejsko dru-

štvo. Potovanja se lahko udeleži poleg književnikov tudi drugo občinstvo. V ta namen bo na razpolago moderni avtobus mariborskega Mestnega podjetja. Odhod iz Sobote bo v nedeljo 29. sept. ob 9. dopoldne. Obiskali bodo Beltince, Lendavo, Turmšče, Bogojmo, Martjanec ter se ob 5. popoldne vrnilo nazaj v Soboto. Pri vožnji je popust. V Lendavi bo skupno kosilo. Prijave za ta avtobusni izlet sprejema tajnik PMZ prof. Janko Liška in blaginjak Mirko Šturbeli, ki dajeta tudi podrobnejše informacije. Pri ogledih znamenitih fresk bo razlagal prof. Rudolf. Ker je na razpolago le omejeno število sedežev, si naj interesenti mesto čim prej zagotovijo.

Pri Hutterjevem bloku že delajo

Davi so pričeli delati tudi na Hutterjevem stanovanjskem bloku, tako da je sedaj stavka mariborskih stavbincev končana. Sicer dopoldne še niso vsi delavci delali, vendar pa so vedno znova prihajali delavci in pričeli z delom. Do izgredev ni nikjer prišlo.

Še o odpustu 32. delavk

V Vašem glasilu od sobote, dne 21. t. m. smo čitali notico, da je bilo v mariborski tekstilni tvornici (Mautner), odpuščenih 32 delavk, ki so po večini poročene ali pa, da živijo na posestvu. Prizadeči izjavljamo, da so med odpuščenimi delavci večinoma moški, ki so brez kakršnega koli premoženja. Res pa je, da smo bili odvisni le od svojega zasluga v tovarni. Nekateri izmed odpuščenih vzdržujejo žene in otroke ter svoje starše. V toliko v vednost javnosti, da bo pravilno informirana glede teh odpustov. **Odpušteni delavci.**

KONFERENCA GLEDE CEN MESA IN SLANINE

Danes ob pol 10. je bila na okrajnem načelstvu Maribor desni breg konferenca glede določitve cen mesa in slanine. Na konferenco je bil povabljen tudi zastopnik Združenja mesarskih mojstrov in klobasičarjev v Mariboru.

GNILE IN ČRVIVE GOBE NA TRGU

Danes so se mariborske gospodinjice pritoževale, da niso mogle dobiti na našem trgu lepših in užitnih gob. Prodajalke so ponujale črvice in gnile gobe, kar je protizakonito. Izgleda, da se mariborsko tržno nadzorstvo vse premalo briga za red na našem živilskem trgu, kar bi moglo biti usodno za zdravje meščanov.

FRANCOSKI KROŽEK V MARIBORU

bo otvoril s 1. oktobrom francoski otroški vrtec in vse svoje tečaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter za odrasle. Kraj, dan in ura posameznih

tečajev so razvidni na lepaku v Gregorčičevi ulici. Vpisovanje bo v kurzihi samih tečajev se dobe tudi v društveni čitalnici, Gregorčičeva ul. 4-I., ob sredah od 17.—19. ure. Šolnina je zelo zmerna, povprečno po štiri, dinarje za uro. Ker se je pouk francoščine na naših javnih šolah zelo omejil, bodo ti tečaji, nudili marsikomu ugodno priliko, da nadaljuje ali na novo začne ta koristni študij.

ALI BO DIJAŠKI GLEDALIŠKI ABONMA UKINJEN?

Dijaški gledališki abonma namerava, kakor čujemo, gledališka uprava za letošnje leto ukiniti. Zamisel po našem mnenju ni posrečena, kajti veliki večini dijaštva bo ostal v teh časih Talijin hram zaprt, kar gotovo ne bo v prid kulturnim stremljenjem, ki so tesno povezana z namenom vsakega gledališča. Višjih izdatkov za poset predstav dijaštvo pač ne bo zmoglo. Apeliramo na uvidenost gledališke uprave, da se posluži stare izhrojene poti, ki je bila dobra in razmeram prikladna. — **Starši.**

CENE MESA NA SLANINARSKEM TRGU

Teletina 12—14 din, svinj. meso 17—18, svinj. meso izluščeno 18—20, riba 18—20, zajec 18—20, salo 20—22, slanina 20—22, pljuča s srcem 8—10, jetra 12, reberca 15—16, glava z jezikom 10—12, ledvice, komad 2—3, noge komad 2—3 din. (Iz poročila mestnega tržnega nadzorstva).

očala ? ...

dipl. optik **peteln**

m. Upokojen je bil Franc Pečnik, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru.

m. Uslužbenec tovarne avtokaroserij Perger v Mariboru so imeli včeraj dopoldne na mestnem poglavarstvu pogajanja zaradi kolektivne pogodbe. Delodajalec je že pristal na zvišanje mezde, glede kolektivne pogodbe pa se bodo pogajanja nadaljevala.

m. Vagoni zelja prihajajo na mariborski trg in je pričakovati, da letos ne bo drago.

m. Stražnika je povozil neki kolesar na Kralja Petra trgu. Stražnik je dobil pri tem lažje poškodbe.

m. Poročil se je v Ljubljani dr. Marjan Rozman, asistent v mariborski bolnišnici, z gđ. Erno Mestiškovo.

m. Pri mariborski reletni postaji dela naglo napredujejo. Oktobra bodo zgradili vse električne naprave in daljnovod, ki bo priključen na daljnovod tekstilne tovarne Teksta na Tezmem.

SADNE CENE

Ze nad dva meseca morajo kmetje svoje sadje prodajati za izvoz po nižjih prvotnih cenah, to je kg po 2,50 do 3 din. Ze je minul drugi mesec, od kar je proč prvo, zgodnje in manj vredno sadje ter se spravlja na inozemski trg vse pozno sadje, izvzemši mašancgarce, kanadke in renski bobovec. Zlasti so sedaj že dolgo na vrsti razne rdeče sorte, ki so ne le prav okusne, ampak tudi trajne in odporne. Kvaliteta je boljša, cene pa so stare — nizke. **Li samo za naše kmetijske pridelke veljajo protidragnjski ukrepi? Zakaj pa v mestnih izložbah čitamo sadne cene 4—8 din za kg! Morebitni sadni spekulaciji stopite na prste!**

m. Sod je stisnil ob zid kmetijskega dnarnja Paka Ivana iz Svečine ter mu poškodoval prsni koš. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

m. Pri obiranju jabolk je padla ter si zlomila levo nogo 49-letna posestnica Klemenčič Terezija iz Motave, občina Košaki. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico.

Kuhinjske ure bogata izbira nizke cene
M. Jigerjev sin, Gosposka ulica 15

m. V mariborsko bolnišnico so prepeljali učitelja Joška Velikonjo, ki si je pri padcu v Oplotnici poškodoval ključnico.

m. Umrla je ga. Marija Meden, bivša gostilničarka „Pri stari pošti“ 24. l. m. Pogreb bo 26. l. m. ob 15. iz mrtvaške celice.

m. Z roko je prišel v stroj v tovarni Doctor in drug 20-letni delavec Can Albin iz Dupleka. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

m. Dva krošnjarja sta se stela. V tukajšnji bolnišnici so pripeljali dva krošnjarja s suho robo Marka Tomoča in Viljama Danica iz Hrvaške, ki sta se na Dravskem polju iz konkurenčnih razlogov spoprijela ter se obdelala z noži. Tomoč ima ranjeno srce, Danic pa počeno lobanjo. Življenje obeh je v resni nevarnosti.

m. Sinoči je imel dramatski odsek Sokolskega društva Studenci sejo, na kateri se je določilo prihodnjo igrjo „Lahko je moškim“, ki jo bo režiral Jože Mlakar.

m. Zepar na trgu. Zasebnici Alojziji Kokolovi je nekdo na tržnem prostoru ukradel denarnico, v kateri je bilo 230 din gotovine.

m. Ukradeni kolesi. Iz Minske ulice je neznanec odpeljal „Wanderer“ kolo z ev. števil. 106522 železničarju Ivanu Cerinu, dijakinji Adi Pečenkovi pa iz garaže v Koroščevi ulici kolo „D-Zug“ z ev. številko 26625.

m. Kaj vse izgubljajo Mariborčani. Mestni policiji so bili ledos doslej prijavljeni sledeči izgubljeni predmeti: 16 denarnic skupno 834 din, 26 izgub gotovine v znesku 136 din, 8 psov, 11 zapestnic, 8 dežnikov, 2 kapi, 2 klobuka, 3 konjske odeje, 4 moške žepne ure, 7 očal, 1 žarnica, 3 aktovke, 3 pari rokavic, 4 sesalke, 1 suknja, 1 strašilna pištola, 1 kovčeg, 1 ref. steklo, 3 ženske jopice, več ključev, 3 nalivna peresa, 1 fotoaparat, 1 načrt za hišo, 1 gare, več prstanov, 1 otroški voziček, 2 raci, 1 dijaška knjižica, 1 legitimacija in 1 poslovna knjiga, šolske knjige, 1 srebrna kolajna, 1 avtoizpuh, 1 dleto, 1 guma za tovorni avto, 1 risalni sklad, 1 mreža za pecivo in končno več predmetov, ki spadajo k obleki in obutvi.

m. Sokolska župa Maribor obvešča: V nedeljo, 29. sept., bo v Selnici ob Dravi razvitje naraščajkega prapora in telovadni nastop. Pozivamo bratske edinice, da prisostvujejo v čim večjem številu.

Kino

* Grajski kino. Danes umetniški film nenadkriljive igre „Stiri hčerke profesorja Lempa“. Film je posnel po znamenitem romanu amer. pisateljice Fani Hurst.

* Esplanade kino. Danes zabavna, glasbena ljubezenska veseliga „Renata in kvartet“ z Gustavom Fröhlichom, Käthe Nagy in Atilla Hörbigerjem. Sledi vefilm „Desperado“ v naravnih barvah.

* Union kino. Danes največji gangsterski film „Otrok ulice“. Napeta vsebina, boji policije z gangsterji.

Letošnje poletje je bilo hladno in deževno

Letošnje poletje je bilo hladnejše in deževnejše kot lansko.

Najtoplejši dan poletja je bil 26. juli s 29,2° C v senci in najhladnejši 25. avgust zjutraj s 3,4 stopinj. Povprečna poletna temperatura je znašala 17,8° C. Vročih dni s toploto 25 stopinj in še višjo je bilo vsega skupaj 25 dni. Od poletnih mesecev je bilo največ vročih dni v juliju najmanj pa v avgustu.

V lanskem poletju pa se je gibala toplota izmed 35,6 in 6,8 stopinj in je znašala povprečna toplota 19,6. Vročih pa je bilo zabeleženih 53 dni, t. j. še več kot enkrat toliko kot letos.

V letošnjem poletju je bilo 52 dežev-

nih dni. Dežja je padlo 448 mm. Povprečno je padlo na posamezen padavinski dan 8,6 ali okrog 5,0 mm na vsak poletni dan. Na najobilnejši deževni dan 20. avg. je padlo 45 milimetrov vode. Kakor je bilo letošnje poletje nenavadno mokro tako se je tudi končalo z dežjem in nevihto.

Lansko poletje pa je imelo samo 32 padavinskih dni v katerih se je izlilo 163 mm vode, povprečno 5,1 na posamezen deževni dan ali okrog 1,8 mm na vsak poletni dan. Barometerski tlak se je gibal izmed 746,7 in 723,2 mm in povprečni zračni tlak je pokazoval 737,2 milimetrov.

Povprečna naoblačnost v ravnokar minulem poletju je pokazovala 5,2 desetine z oblaki pokritega neba. Jasnih oziroma pretežno jasnih je bilo 13 dni, pretežno in popolnoma oblačnih pa 18 dni.

Lansko poletje je bilo glede oblačnosti nekoliko lepše, ker je bilo več popolnoma jasnih in manj popolnoma oblačnih dni.

Glede vetrovnosti omenjamo, da so v splošnem pihali slabši vetrovi kot lani. Največkrat je pihal veter iz južne smeri, v lanskem poletju pa je prevladoval zapadni veter.

Končno še omenjamo, da so nas nevihte letos pogostje obiskovale kot lani.

Zanimivosti

Morska ožina, ki ločuje srdita sovražnika

Rimljani so sedanjí Rokavski preliv imenovali Britansko morje. Angleži ga imenujejo še danes Britanski ali Angleški kanal (od latinske besede »canna«, kar pomeni »ceva«). Francoski naziv La Manche pomeni »Rokav« in spominja tudi na »kanal« ceva.

Preliv, ki je ločil britanski otok od celine, je razmeroma zelo mlada tvorba. Nastal je namreč šele po ledeni dobi. Človek je bil že priča tega dogodka. — Rokav je prilično tako velik kakor Irska, njegova globina znaša 10 do 174 m. Najgloblje mesto je pri otoku Alderneyu pred Maloškim zalivom. Najožji pas je 32 km široka Doverska cesta ali Pas-de-Calais, v starem veku Fretum Gallicum. Njegova povprečna globina je 60 m. V lepem vremenu je videti neredko zrcaljenja nad francosko obalo. Plima se pritaka tako iz Atlantika, kakor iz Severnega morja v preliv. Ko prične plima upadati, se toki sredi preliva nenadno obračajo nazaj.

Ob prelivu je bilo mnogo zgodovinskih dogodkov. Omenjamo n. pr. prehod Viljema Osvajalca l. 1066, od male vasi Dives ob istoimenski reki proti Hastingsu na angleški strani preliva, kjer je premagal tedanjega nositelja angleške krone, grofa Haralda iz Wessexa.

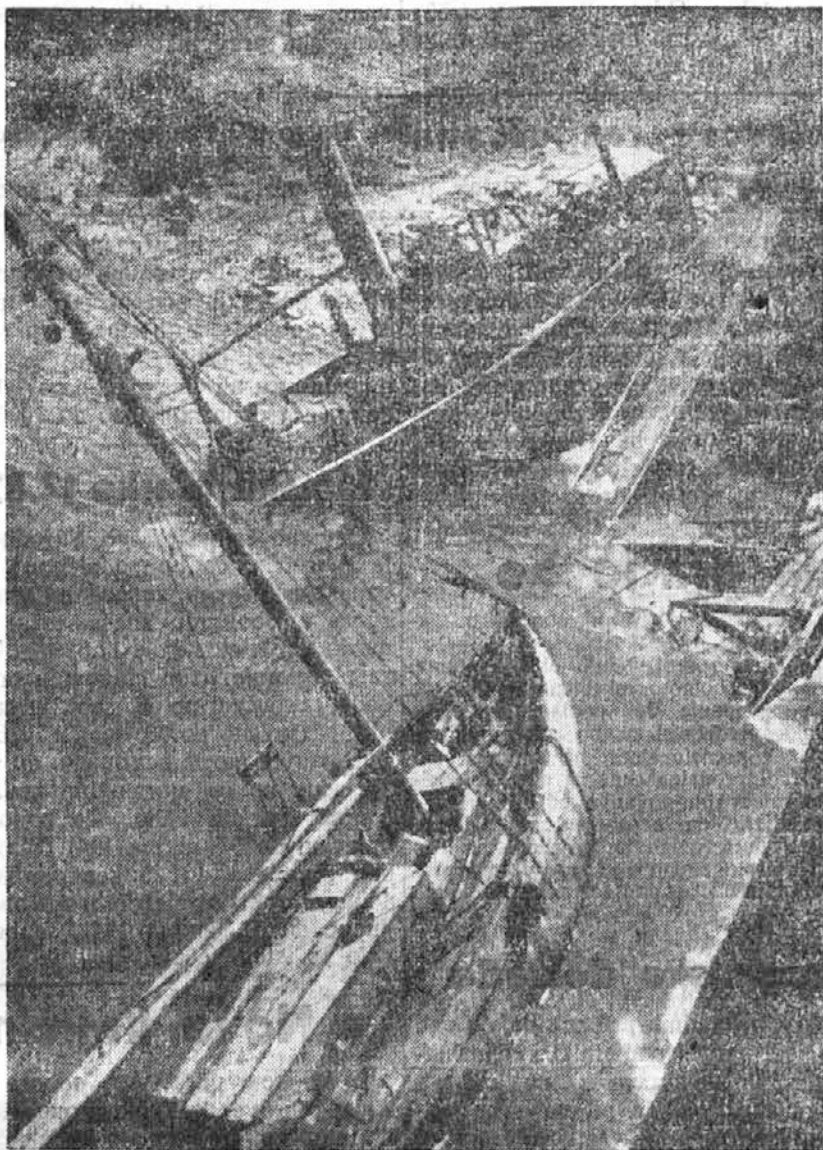
V prelivu je doživela svoj konec slovi-ta »Velika armada«, brodovje španskega kralja Filipa, s katerim je hotel obvladati Anglijo. Ena teh ladij, »Calvados«, se je razbila v Seinskem zalivu, kjer se imenuje še danes skupina nevarnih čeri Rochers de Calvados.

V 18. stoletju sta bili ob otoku Quesantu ob zapadnem izhodu preliva v bližini Brešta dve pomorski bitki med Angleži in Francozi. Omembe sta vredna tudi mala kraja Etaples ob izlivu reke Canche in St. Valéry ob izlivu Somme, kjer je Napoleon I. 1804 pripravljaval brodovje, s katerim je hotel premagati Anglijo. Do izvedbe tega načrta ni prišlo.

Preliv je bil že večkrat središče velikih tehničnih načrtov in sportnih dogodkov. Ze iz časa Napoleona I. izvirajo načrti za zgradbo predora, ki bi pod prelivom vezal Francijo in Anglijo. Leta 1878 so začeli na francoski strani pri

Sangallu graditi celo 8 m širok in 100 m globok rov kot začetek tega predora, toda štiri leta pozneje je stvar spet zaspala. Oglašali so se tudi graditelji, ki so hoteli preliv na najožjem mestu premostiti z celikanskim mostom, toda usoda takšnih načrtov je bila še slabša.

Preliv so vztrajni plavači in plavalke preplavali doslej okrog 25krat, in sicer prvič 25. avgusta 1875. Prvič je preliv z letalom preletel francoski letalec Bleriot, in sicer 25. julija 1909. Za ta podvig je rabil 27 minut.

Podoba iz nekega francoskega pristanišča, na katerega so nemški bombniki zmetali na stotine ton bomb. Pristanišča se sedaj polagoma čistijo in popravljajo, vendar pa še povsod nudijo sliko vojnega razaranja

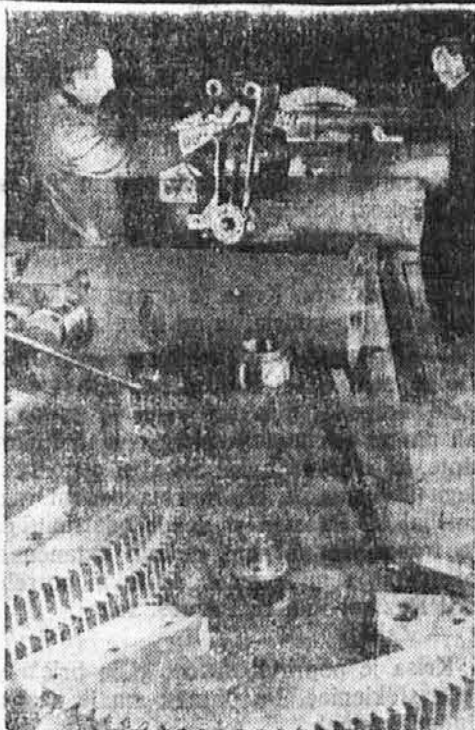
Zadnja volja razočaranega moža

V nekem mestecu južne Toskane je nedavno umrl Ricardo C., ki se je svoj življenjski načrt maščeval, ker mu je zagrenila celo življenje, kakor ji je to pisal v svojem poslednjem pismu. Sporočil ji je, da ji vse to oprostja ter da jo imenuje celo za svojo dedinjo, toda pod pogojem, da se ji dediščina izplačuje na mesečne obroke, tako, da bo dobila vsak ponedeljek 210 lir. »Ker vem, da si razsipna in neredna, sem prepričan, da v soboto ne boš imela več niti centesima«, ji je pisal, »in vse nedelje bodo za Tebe prav tako nevesele, kakor so bile moje, ki sem jih prebil v Tvoji družbi. Ako se boš še enkrat poročila, Ti tega ne zamerjam. Tudi rento boš lahko dobivala dalje, toda pod pogojem, da se izplačuje dnevno in da gre vedno ponjo

Tvoj mož, tako da ne bo mogel obiskovati gostin. Za to določbo mi boš še bržkone hvaležna«. Toda vdova ni bila z oporoko prav nič zadovoljna. Zahtevala je na sodišču, da oporoko razveljavijo. Njen mož pa je pravočasno poskrbel za to, da se njegova poslednja volja ni dala ovreči, in tako mora dedinja dvigati svojjo dediščino na obroke.

Fes mu je rešil življenje

V bolnišnico v Konjicu je prišel kmet Dervo Maksimčič iz vasi Gracije v občini Ljubuški, ki ga je pri čuvanju živine na planini Hajvaz pri Konjicu napadel volk. V spanju je skočil nanj ter ga ugrizel v glavo. K sreči je imel Dervo na glavi fes, ki je pri ugrizu obitčal volku v žrelu. To je izkoristil Dervo, ki je zagrabil volka za vrat ter ga držal toliko časa, da na njegovo vpitje ni prihitel njegov brat Ahmet, ki je volka zaklal. Dervo je volka odrl ter vzel s seboj tudi glavo, v kateri se v žrelu še vedno vidi fes, ki mu je rešil življenje.

Pogled v delavnico modernega orožja

O honorarjih starih alkimistov vemo danes prav malo. Zavili so jih v tajnost prav tako, kot svoje recepte in čudotvorne izdelke. Poznani pa so dohodki enega izmed najglasovitejših med njimi, Leonharda Thurneyserja iz Basela (1530—1596). Bil je osební zdravnik brandenburškega volivnega kneza Georga Wilhelma. Prejemal je za tedanje dobo izredno visok honorar 1325 talarjev, hrano za svoje konje, obleko, dvorne deputate in prosto stanovanje v samostanu. Toda mnogo večje je zaslužil v svoji alkimističnimi opravili. Pri tem mu je mo-

Danci pojedjo največ sladoleda

Danski listi so pred kratkim objavili statistiko, po kateri smemo po pravici proglasiti ta severnjaški narod za precejšnjega sladkosnedeža, saj nosi celo sladoledski rekord. Samo v Kopenhagenu je nekoliko velikih slaščičarn, ki prodajo letno sladoleda za 8—10 milijonov danskih kron. Neke vroče nedelje letos je bilo v danski prestolnici prodanih nad 400.000 porcij sladoleda. Danci smatrajo sladoled za nekako narodno sladčico, ki si jo privoščijo poleti v izredno velikih količinah, pa tudi v drugih letnih dobah je ne zavračajo popolnoma.

Avtomobilska cesta čez »streho sveta«

Sovjetska Rusija je pridobila važno prometno in strateško cesto, ki vodi iz Stalinabada v Chorog, mimo avganistanske meje ter preko Pamirja, »strehe sveta«. Dolga je 567 km in se vzpenja ponekod v višino nad 3.000 m. Pri gradnji so se morali boriti z velikimi terenskimi zaprekami. Cesto je gradilo 22.000 delav-

Pilule proti tremi

Ameriški znanstvenik Thomas Norton je objavil v nekem ameriškem medicinskem listu vest, da je našel zanesljivo sredstvo, ki pomaga mladim gledališkim igralcem, kandidatom pred izpiti in drugim, da se v trenutku rešijo neprijetne treme, ki rada nastopi, ko je treba pred občinstvo ali pred izpitno komisijo. To sredstvo so neke pilule. Že ena zadošča za 10—20 minut ter povzroči neke vrste narkozo. Strokovnjaki so ugotovili po natančni preiskavi učinka teh pilul, da res lahko za nekaj časa odklonijo tremo, pomanjkljive so pa v tem, da močno delujejo na živčevje ter povzročijo v živčnem sistemu pri pogosti uporabi težek kvar. Zaradi tega pogoste uporabe tega sredstva ne priporočajo.

RIBJE OLJE GORIVO ZA MOTORNE ČOLNE

Švedski ribiči so pričeli zaradi pomanjkanja nafte uporabljati za svoje motorne čolne ribje olje. Motor vžgo z bencinom, nato pa ga goni mešanica enega dela nafte in dveh delov ribjega olja. Ribiči so z uspehim poizkusom zadovoljni, ker ribje olje sami izdelujejo iz jeter polenovke.

Muzej brodolomcev

V Sidneyu so odprli muzej, kakršnega menda ni nikjer na svetu. To je muzej brodolomcev. V njem so razstavljeni človeški klici na pomoč. To so kosi papirja, lesa ali podobnega materiala, na katere so brodolomci napisali svoje zadnje besede, zadnje želje pred strašno smrtjo. V tem muzeju so razstavljene neme priče strašnih katastrof, pri katerih so stotine ljudi našle smrt v morskih valovih. Zbledele kose papirja, ki so mesece in leta pluli v steklenicah po raznih morjih, so našli v najrazličnejših krajih zemeljske oble. V velikih vitrinah so tudi ostanki parnikov in čolnov, oblike utopljenecv in sploh stvari, ki spominjajo na razne brodolome.

Železniške zapornice so pred sto leti dvigali, kadar je prihajal vlak, ker takrat niso bile postavljene vzporedno z železniško progo, nego vzporedno s cesto.

— To ti bo posnetek, moja draga!

Koliko so zaslužili stari alkimisti

ralo pomagati 200 oseb, tako dober je bil »odjeme«. Sestavljal je potujoče lekarne, ki so vsebovale do 120 zdravil, izdelanih večinoma v njegovih lastnih laboratorijih. Vsaka lekarna, ki jih je izdeloval na veliko, mu je prinesla 386 talarjev in 5 grošev. Za pregled urina, ki so mu ga pošiljali iz vseh evropskih držav, je zahteval 10 do 15 talarjev. Ogromne vsote pa je prejemal posebno za razne miksture. 17 gramov vinskega cveta je prodajal za 4 talarje. Še dražje je prodajal najrazličnejša tajna sredstva, ki jih je imenoval s fantastičnimi imeni. Tako je poznal ametistovo, rubinsko, safirno,

korhalno in smaragdno tinkturo. Seveda je našel kljub visoki ceni bogataše, ki so kupovali te njegove izdelke. Dohodke — in to ne male — je imel s sestavljanjem različnih koledarjev in horoskopov. Za koledar s horoskopom je plačal grof Oettingen 100 goldinarjev. Zato se ne smemo čuditi, če je spretnemu alkimistu do l. 1580 premoženje naraslo na 100.000 goldinarjev. Poleg tega je imel še 12.900 zlatnikov in devet metrskih stotav srebrnih posod. Pozneje je izgubil vse svoje premoženje v procesu ter umrl kot poplen siromak.

Novice

Koristen nasvet za zimo: sušite sadje!

Letos je še bolj priporočljivo, kot pa je bilo vsa prejšnja leta, da sadja ne zametujemo, temveč ga kar najbolj izrabimo za prehrano. Navadno gre mnogo sadja za slabe pijače, posebno slive in hruške uporabljajo za žganje. Dosti sadja zgornje celo popolnoma neizrabljenega. Letos je slaba letina, imamo pa tudi drugače mnogo razlogov, da izrabimo vse možnosti za prehrano.

Najkoristnejše in tudi najcenejše kon-

serviranje sadja za zimo je sušenje. Za večje količine, namenjene trgovini, je potrebna posebna sušilnica. Za domačo uporabo vsega tega ni treba in lahko naredi to vsaka gospodinja brez posebnih stroškov. Potrebno pa je sušiti popolnoma zrele slive, ki padajo same ali pa s tresenjem z drevesa. Toda prezrele tudi niso dobre. Odstraniti jim je treba peclje in jih pustiti malo na soncu, da uvenejo. Od 100 kg sliv, pravilno suše-

nih, dobimo 25—33 kg suhih sliv. Sušimo pa lahko tudi jabolka in hruške po »receptu«, ki ga kmečke gospodinjice prav dobro poznajo, za krljice.

Pa ne samo sušenje. Za slive je priporočljivo tudi kuhanje marmelade, ki je gotovo najcenejše in ni treba zanj že vnaprej prav nič sladkorja, kar je za sedanje dni prav tako važno.

Organizacija stavbinskih delavcev razpuščena

Banska uprava sporoča, da je izdala odločbo s katero se razpušča Podzveza stavbinskih delavcev za Slovenijo s podružnicama v Ljubljani in Mariboru. Razpust motivira s tem, da je s pozivanjem svojih članov k nezakoniti stavki delovala proti državnemu in družabnemu redu. Z letakom, ki ga je izdala pa je po mnjenju banske uprave zagrešila prestop ek proti zakonu o zaščiti države, ker je z njim ščuvala na razdor med družabnimi sloji. Društveni arhiv je zaple-

njen, imovina pa zavarovana. Ostale tri strokovne organizacije so zaprosile za uvedbo poravnalnega postopanja, katerim je banska uprava ugodila. Zanj je zaprosila tudi Podzveza stavbinskih delavcev, ki pa je bila odklonjena. Banska uprava je zavzela stališče, da ne more intervenirati v korist delavske organizacije, katere članstvo vztraja v nezakoniti stavki in tudi zato, ker je bila Podzveza med tem razpuščena, ter je postala za bansko upravo s tem prošnja brezpredmetna.

Olja bo dovolj, toda drago bo

V zvezi z novo kampanjo olja in z izvedbo uredbe o oljaricah in jedilnem olju je bilo na posebni konferenci sklenjeno, da se prične nova kampanja za jedilno olje v ponedeljek, 30. septembra, če bodo tvornice, ki pripadajo prodajni centrali, dale v promet novo olje. Tvornice bodo predelale olje po ceni 18,40 din za kilogram franko nakladalna postaja tovarna, oziroma 20,70 din za kilogram franko namembna postaja, cena je izenačena za vso državo, upoštevajoč tudi voznino, posodo in davek na poslovni promet. Cene v nadrobni prodaji bo določil urad za kontrolo cen, liter olja bo skupno z občinsko trošarino stal do 26 din. V promet bo dano samo izenačeno olje, luksuznega olja ne bodo izdelovali, niti ga kot takega pakirali. Pride-

lek 1050 vagonov iz letošnjih sončnic bo zadoševal za potrošnjo 8 mesecev, ostalo se bo krilo z naknadno proizvodnjo olja iz oljate repice, tako da bomo preskrbljeni z oljem do prihodnje kampanje. Na podlagi pravilnika o zajednici predelovalcev bo sklican poseben sestanek predelovalcev, na katerem bo določena tudi prodajna cena za olje. Zajemnici predelovalcev bo poverjen odkup in kontrahiranje oljaric, da se na trgu zagotovi red. Ministrstvo za trgovino in industrijo bo po Prizadu izvajalo stalno nadzorstvo nad proizvajalci oljaric in nad njihovo prodajno centralo.

Draginjske doklade

V sedanjih izrednih prilikah dajajo podjetja in tudi manjši podjetniki svojim nameščencem in delavcem izjemne enkratne draginjske doklade ali nabavne prispevke. Okrožni urad za zavarovanje delavcev opozarja vse delodajalce, da je treba pri prijavljanju zaslužka delavcev in nameščencev navesti v prijavnici poleg redne plače tudi enkratne ali ponavljajoče se draginjske doklade, nabavne prispevke itd., četudi se te izredne doklade izplačajo le enkrat ali večkrat na leto. Take doklade in prispevke morajo delodajalci ob izplačilu javiti Okrožnemu uradu. V takih slučajih je treba v prijavnici poleg redne plače navesti: »Enkratni letni (polletni) draginjski prispevek din«. Ta prispevek se porazdeli enako na vse mesece v letu oziroma obdobju,

Nemška marka 17.82 din

Devizno ravnanje Narodne banke je sporočilo, da bo po sklepu jugoslovansko-nemškega gospodarskega sporazuma v Beogradu znašal tečaj nemške marke od 1. okt. dalje 17.82 din. To velja za plačevanje tistih blagovnih poslov, ki bodo zaključeni po 25. sept. in carinjenje blaga izvršeno po 30. sept. t. l. Blago, ki je bilo uvoženo in ocarinjeno do vključno 30. sept. bo pa moralo biti izplačano v markah po din 14.80, če bodo dinariji vplačani do 31. marca 1941. Blago, ki je bilo naročeno do 25. sept. in katerega dobavni roki in plačilni roki padejo na dneve do 31. marca 1941, se bo plačevalo po istem tečaju.

Nove količine bencina na karte

Z odlokom upravnega odbora samostojne uprave državnih monopolov se s 1. oktobrom spreminjajo količine bencinske mešanice, ki se dobijo na karte od 1. aprila letos. Po 1. oktobru se bodo dobivali sledeče količine:

1. Na karte z eno rdečo vodoravno črto: na kupon z črko A 30 l, na kupon s črko B 40 l, na kupon s črko C 50 l in na kupon s črko D 60 l.
2. Na karte z dvema vodoravnima rdečima črtama: na kupon s črko A 10 l, na kupon s črko B 15 l, na kupon s črko G 20 l in na kupon s črko D 25 l.
3. Na karte označene s tremi navpičnimi črtami: na kupon s črko A 7 l, na kupon s črko B 10 l, na kupon s črko C 15

- l, in na kupon s črko D 20 l.
4. Na karte z eno zeleno vodoravno črto: za kupon A 40 l, za kupon B 60 l, za kupon C 70 l, in za kupon D 90 l.
5. Na karte z dvema vodoravnima zelenima črtama: za kupon A 30 l, na kupon B 40 l, na kupon C 50 l, na kupon D 65 l.
6. Na karte z eno črno vodoravno črto: za kupon A 2 l, na kupon B 4 l.
7. Na karte z dvema vodoravnima črnima črtama: Na kupon A 1 l, in na kupon B 2 l.
8. Na karte z rdečo označbo Avtobus: na kupon A 40 l, na kupon B 70 l, na kupon C 105 l, in na kupon D 150 l.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

107 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Stopal sem prvi. Da bi ne izgubili smeri, smo se ravnali po busoli. In spet smo prišli na rob gozda. Odtod smo videli staro vas in več vozov, ki so hiteli po cesti. Obrnili smo se proti severu. V ugodnem trenutku smo preskočili cesto. In bili smo na onem mestu gozda, odkoder smo prej zbežali. Sovražniku smo prišli sedaj za hrbet. Sodeč po razdalji je moral biti kaka dva kilometra pred nami.

Zavijemo mimo ugaslega ognjišča. Ogledamo si ogromne lučnje, ki so jih izkopal bombe. Odtod zavijemo na sever, vendar pa se znova obrnemo proti zapadu in hitimo za sovražnikom. Čedalje jasneje slišimo hrup in pasji lajež. Slišimo, kako so se obrnili proti jugu ter prekorajčili cesto. Mi pa smo spet prišli na prvotni rob gozda, odkoder se razprostira prostrano polje. Do mraka bo še najmanj dve uri.

Tu smo se sedaj utaborili, si pripravili orožje in bombe. Prenevarno bi bilo še naprej zasledovati sovražnika, ker bi utegnil spoznati našo zvijačo ter bi nam nastavljal past. Skrili smo se v goščavi in čakamo. Čas se vleče ko polž...

Čez dobro uro so straže obšle gozd ter se bližale mestu, kjer skrili čakamo. Vsak hip se je oglašil pes.

— Tega psa se je treba iznebiti! — je dejal Hrobar. — Vidva pa počakajta! Repetirke je potisnil v žep, pripravil pa dve bombi. Nato stopi po gozdu proti bližajočim se stražnikom. Nekaj časa vlada popolna tišina. Nenadoma pa je gozd pretresla silovita eksplozija. Tej je koj nato sledila druga... Pes je utihnil. Zdaj pa pričnejo grmeti karabinke. Čez nekaj minut je zasopel pritekkel Hrobar.

— Ali si zadel psa? — ga vpraša Krisa.

— Ne vem. Oni pa se bodo gotovo ustavili...

Do mraka je bilo še najmanj debelo uro.

Stopimo na polje. Čakati ne smemo več, ker bi nas utegnili obkoliti. Naglo bežimo proti gozdu, čigar rob se je risal v daljavi. Ko smo prešli jedva tretjino polja, so za nami zagrmeli karabinke. Ozri sem se. Po polju bežijo za nami vojaki s karabinkami v rokah. Od časa do časa se ustavljajo ter streljajo za nami. Bežimo še hitreje.

Sredi poti je ležala vas. Da si skrajšamo pot ter ne izgubimo na razdalji med nami in zasledovalci, smo vdrli v vas. Orožja nismo skrili: V rokah smo imeli repetirke in bombe.

Na vasi je bila okoli nekega voza zbra-

na velika gruča ljudi. Na vozu je stal možakar ter govoril množici. Ko nas je zagledal, je skočil z voza in zakričal. Tudi mi smo zakričali ter se pognali po blatni cesti naprej. Ljudje so se razleteli kot splasene kokoši, mi pa smo po prazni cesti pretekli vas ter nadaljevali čez polje. Iz daljave so neprestano regijale karabinke, kar je na vasi povzročilo še večjo zmedo. Kmetje so se poskrili v hiše. Nihče si ni upal na cesto.

Slednjič smo dosegli gozd, ki se je že potapljal v večerni mrak.

— Tukaj jih lahko počakamo, — je dejal Krisa in sedel na štor podrte breze.

— Zdi se, da se jim prekleto mudi v nebesa ali pekel...

V mestu se zdaj nihče ne more več pokazati. Tja hodimo večinoma vsi, toda samo zvečer ali ponoči. Krisa se tihotapi k svojim zanesljivim poročevalcem, ki mu natresejo dragocenih obvestil in novic. Celó v trgovine si upamo, da si nakupimo potrebnih stvari. Nekajkrat so nas spoznali, toda nihče si ni upal črhiniti ali zbežati na policijo ter nas ovaditi. Mudili smo se v zapuščeni žganjarni ali pa v gozdu. Najčesteje v gozdu, kajti ondaj je še najvarnejše.

Tri dni smo znašli po raznih mestih skrito blago ter ga odpremljali k našemu prekopcu. Zaslužili smo precej. Denar nima nobene mikavosti več. Kaj bi z njim, ko pa si zavstoj ne morem kupiti, kar bi rad!

Včeraj je šel Krisa sam v mesto. Nani

sva čakala na pokopališču. Prinesel je več steklenic žganja, precej jedil in tobaka.

— Novico imam zate!

— Kakšno?

— Povedal ti bom v skrivališču.

Hoteli smo si dobro odpočiti, pa smo zato zavili v staro žganjarno.

— Torej na dan z novico, — sem tiščal v Kriso.

— Oklevam; ali naj ti zares povem...

— Govori!

— Prav. Toda nikar se ne razjezi...

Jutri, v nedeljo bo Fela zaročila.

— Zares? In s kom?

— Ugani!

Krisa se je široko zasmeljal in mi nacerdil skozi zobe:

— Z gospodom Al—fre—dom Alim—ču—kom...

Onemel sem. Krisa je opazil, kako me je ta novica podrla, in mi je rekel:

— Prijatelj, tudi mene je presunilo.

Dolgo sem o tej zadevi premišljeval...

Zelo dolgo... Stokrat sem se vprašal,

ali naj se res takle skobec polasti Felne

dote, ki jo je pripravil Saša za ceno svo-

jega življenja... Da, pravtako sem raz-

mišljal... Pa sem si dejal: odstraniti ga

je treba! Ko pa sem zadevo natančneje

pretehtal, sem spoznal, da to ni potreb-

no! Razumi tudi ti. Pa več, zakaj?

— Zakaj?

Krisa je popravil svečo, ki je brlela v

grlu steklenice. Na obrazu mu je zasijal čuden nasmeh.

(Dalje.)

Enotno milo

Zaradi pomanjkanja surovin oziroma tehničnih maščob bo trgovinsko ministrstvo normaliziralo proizvodnjo mila v vsej državi na podlagi norm, ki jih je izdelal Jugoslovanski nacionalni odbor za normalizacijo mila pri trgovinskem ministrstvu. Cene novemu milu bo določil urad za nadzorstvo cen, trgovcem pa bo odprt rok dveh mesecev, v katerem morajo razprodati svoje sedanje zaloge.

n. Delegacija tiskarnarjev sta sprejela v Beogradu minister dr. Korošec in minister dr. Andres. Pojasnili so jima položaj glede državnih tiskarn in monopola šolskih knjig.

n. V zaporih somborskega sodišča se je obesil razbojnik Levojevič, ki je bil pred dnevi zaradi dvojnega umora obsojen na smrt na vešalih.

n. Dvajset vagonov prediva je uničil požar v tovarni za predelavo prediva tvrdke Heim v Kuli. Škoda znaša okoli milijon dinarjev.

n. Opero ustanavljajo v Splitu. Njen ravnatelj je Oskar Jozefović, ki je že prevzel dolžnost. Izvršena je bila že tudi avdicija. Intendant je Tijardović.

n. Obsojen je bil ravnatelj „Ruskega carja“ Ljudevit Racz iz Beograda, ki so ga obtožili, da je kupičil življenjske potrebščine. Določili so mu 30 dni zapore in 30 tisoč din denarne kazni.

n. Izvoz svežega smederevskega grozdja in ostalih poznih vrst grozdja je dovoljen počenši s 25. septembrom. Vse pošiljke pa morajo ustrezati predpisom uredbe o kontroli sadja in sadnih izdelkov, ki so namenjeni izvozu.

n. Naši ladji „Lina Malković“ in „Peter“ sta pripeljali v Split večje število naših izseljencev iz Francije, ki so se vrnili v domovino.

n. Večje količine parafina bomo dobili iz Romunije. Uvozni odbor ga bo razdelil med posamezne tvrdke.

n. Radi dveh grozdov je ustrelil mlado dekle Frančiško Bregan lastnik vinograda Valenta Novosel. Ko je šlo dekle jutraj na delo, si je utrgalo dva grozda. Novosel, ki je stražil grozdje, je takoj poletel proti njej. Po njegovih izjavi se mu je dekle iztrgalo, kar ga je tako razkačilo, da je vzel puško in jo ustrelil.

Celje

Požigalec in tat v Savinjski dolini

Okrog Petrovč pri Celju se zadnje tedne množijo požari, katerih žrtev so vedno s senom in drugimi prideki napolnjeni kozolci. Taki požari so bili zadnje tedne v Levcu, Arji vasi in Zalogu. Enega zadnjih večerov se je okrog 22.30 zopet vnel kozolec posestnika Maksa Goveka v Kasazah pri Petrovčah. Kozolec je vključil hitro intervencijo gasilcev pogorel do tal, ker je ogenj izbruhnil na vrhnotranjega kozolca. Zgorelo je mnogo sena in poljedelskega orodja. Ko so domači pomagali pri gašenju, je požigalec smuknil v hišo in ukradel ročno torbico s 170 din gotovine. Domače ženske so ga opazile, pohitele za nim, vendar je v temi izginil. Ko so se gasilci iz Arje vasi vrnili okrog 4. ure zjutraj od tega požara domov, so opazili, da se vnaema kozolec posestnika in gostilničarja Ivana Razborška v Arji vasi. Požigalec je polil ob kozolcu sloneče fižolove prekle z bencinom in zažgal. Opazili so ga fantje iz Arje vasi, pohiteli za njim, pobegnili pa je s kolesom v temo. Ogenj se je posrečilo hitro pogasiti. Prebivalstvo je radi množičnih se požarov zelo razburjeno. Upati je, da bo požigalec kmalu prišel v roke pravice.

Cinkarna ustanavlja konzum

Že nekaj časa se vršijo med zastopniki celjske cinkarne in zastopniki cinkarniškega delavstva pregovori za zopetno povišanje delavskih mezd. Te dni so bili ponovno razgovori v tej zadevi. Ravnatelj cinkarne je ponudil delavstvu ustanovitev konzuma, v katerem bi delavci dobivali po zmernih

cenah vse življenjske potrebščine ter dal ta predlog delavstvu v razmišljanje. Skrbelo bi se, da bi bilo blago v konzumu dobro. Konzum bi se upravljal po zastopnikih podjetja in delavstva. Čim se bo delavstvo za to odločilo, se bo takoj pristopilo k ustanovitvi konzuma.

božji pa je bila proslava še na šolah, kjer je učiteljstvo govorilo učencem o Antonu Martinu Slomšku.

c. Celjski skavti so imeli v nedeljo dopoldne svojo skupščino. Vodil je skupščino g. prof. Josip Grašar, udeležili pa so se tudi direktor II. drž. realne gimnazije g. Bračko in nekaterimi profesorji, zastopnik dravske skavtske župe in številni zastopniki drugih skavtskih edinic.

c. Obrtna združenja se bodo združila v skupno združenje. 6. oktobra bo ob 8.30 zjutraj v hotelu „Union“ ustanovni občni zbor združenja Skupnega obrtnega združenja. Do sedaj je bilo v Celju 12 združenj, ki pa so bila razpuščena. Skupno obrtno združenje bo šlo 1300 članov iz Celja in celjskega okraja.

c. Težka prometna nesreča pri Polzeli bo najbrž zahtevala še eno smrtno žrtev. Včeraj smo poročali o težki nesreči pri Polzeli, katere žrtev je postal 18-letni mehaniški vajenec Slavko Drev iz Celja. Pri tej nesreči se je poškodoval tudi 20-letni mehaniški vajenec pri tvrdki Bremec v Celju Miloš Rankovič iz Brega pri Polzeli. Ker so se njegove poškodbe prvotno zdale lažje, so ga oddali v domačo oskrbo. Sedaj pa so ga v nezavestnem stanju prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer so konstatirali, da ima težke poškodbe po glavi in zlomljeno tudi desno roko. Njegovo stanje je zelo resno.

c. Dve nesreči. 29-letni delavec Janez Benetek iz Ojstra pri Laškem je doma padel na skaf in dobil težke notranje poškodbe. — 28-letna dekla Jožefa Poznič iz Rečice ob Savinji je trčila, ko se je vozila s kolesom, v neki avto. Pri tem je padla in si zlomila levo roko.

c. Zetev smrti. V bolnišnici sta umrli 4-letna hči čevljarja Stanislava Turk iz okolice Soštanj in 42-letna žena železničarja Marija Burkelje iz Vrhovega pri Radečah.

c. Smrtna žrtev nesreče v podvozu pri hotelu „Pošti“. Kakor smo poročali, je pred nekaj dnevi neki tovorni avto v podvozu pri hotelu „Pošti“ pritisnil ob zid 62-letnega vrtnarja Andreja Medveda iz Nove vasi pri Celju. Ponesrečenec, ki mu je počilo črevo, je včeraj dopoldne umrl na posledicah poškodbe v celjski bolnišnici.

c. Mestna občina odda prevoz 120 sežnjev bukovih cepanic iz Hudega grabna na Pečovniku v Celje na Sp. Lanovč, ozir. raznim strankam v mestu. Ponudbe je vložiti do 28. t.m.

srečali »upokojenega« župana, smo se spomnili na najbolj pereče vprašanje na najvišjem mestu. Vendar je tudi za župansko krizo prišel konec. Bivši župan dr. Remec Alojz, ki je znova prišel za vajo, je zadal tej krizi udarec. Upamo, da bomo zdaj Ptujčani živeli dalje časa brez pretresljajev.

poudarjati. Zato je vsakdo, ki ima smisel in veselje do lepega petja, v zboru dobrodošel. Tudi kdor se ni pel v našem zboru, je vabljen, kajti spored bo povsem nov in pester ter absolutno ne pretežak; razume se, da ostanejo zboru zvesti še nadalje vsi dosedanj in nekdanji matični pevci obojega spola.

p. Upokojen je s kraljevim ukazom učitelj Uroš Peček iz Ptuja.

p. Prošnje za podporo in delavske knjižice je treba oddajati v mestni upravi ob ponedeljkih in četrčkih od 10.—12.

p. Dva zlomljena uda. Ramšak Jože, pekovski pomočnik iz Ljutomerske ceste, si je pri padcu zlomil nogo. Čeh Jožko, trg. pomočnik iz Ptuja, si je tudi pri padcu zlomil nogo.

p. Dijaška kuhinja bo imela v petek, 27. t.m., ob 18. v Narodnem domu občni zbor. Navadno se zbere ob takih prilikah samo nekaj starih prijateljev te potrebne človekoljubne ustanove. Drugi pokažejo svojo naklonjenost ob času raznih zbirk in če so za to posebej naprošeni. Letos pa zaradi izrednih razmer vabimo posameznike in zastopnike raznih društev, da se našega občnega zbora gotovo udeležijo. Za našo mladino mora biti poskrbljeno.

Ljubljana

Pred vajo v obrambi proti napadom iz zraka

Dan te vaje se približuje. V listih so bila že objavljena splošna uradna navodila za ponašanje prebivalstva. Na ulicah in odprtih prostorih ne sme nihče biti razen zaščitnih oddelkov, potnikov hitečih na vlake, in lastnikov stoinic. Vsakdo se mora pač skriti v zaklonišču, v bližnji veži ali poslopju. Iz javnih lokalov ne sme nihče izstopati, pač pa morejo izstopiti iz vozil potniki, ki naj se zatečejo v bližnja zaklonišča in poslopja. Vozila sama je treba odstraniti v bližnje, stranske ulice, vozila cestne železnice pa ostanejo na svojih tirih.

a. V vrtni kadi za zalivanje greš je utonila vrtnarju Herzmanskemu njegova 2-letna hčerka Marjetica, na pomoč poklicani zdravnik otroka ni mogel več rešiti.

a. Oproščen trgovca. Andrej Schnabl, trgovec s špecerijo na Tyrševi cesti, ki mu je bila zaplenjena zaloga moke, on pa obtožen po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije, je bil pred okrajnim sodiščem oproščen. Sodnik je bil naziranja, da količina 60 vreč moke pri malem trgovcu, ki proda na mesec 15 do 20 vreč moke, še ne pomeni kopičenja blaga v smislu zadevne uredbe, in da je bila to pač zaloga moke za kake tri mesece. Ker se je proti tej razsodbi državni tožilec pritožil, je o zadevi razpravljala prizivni senat okrožnega sodišča, ki je oprostilno sodbo v polnem obsegu potrdil.

a. Slomškova proslava je bila v smislu naredbe sedanjega prosvetnega ministra dr. Korošca včeraj na obletnico (Skof Anton Martin Slomšek je umrl 24. septembra 1862) po vseh ljubljanskih šolah. Zjutraj so bile šolske maše, nato pa v razredih predavanja o Slomšku in deklamacije

ljeno. Dijaštvo tudi v takih težkih časih ne sme stradati. Pridite, da se pogovorimo, kako bi vsi po svojih najboljših močeh sodelovali in izdatno pomagali.

p. Kruh in meso se bo pocenilo. Protidraginski odbor v Ptujju je sklenil v smislu navodil banske uprave na svoji zadnji seji, da bodo maksimirali kruh in meso na nižjo ceno. Upamo, da se bo ta odločba pričela takoj izvajati.

Hišna vrata in naoknice je treba zapreti, okna odpreti, zavese (roleje) pa spustiti. Gledanje skozi okna ni dopustno.

Začetek vaje bo označen s prekinjenim tuljenjem siren in prekinjenim zvonenjem zvonov, za prestanek nevarnosti pa bo dan znak z neprekinjenim tuljenjem siren in s potrkanjem zvonov. Nevarnost napada bo označevala tudi belordeča zastava, predeljena po diagonali, ki bo razpeta na Gradu. Ko se bo snela, je znamenje, da je letalski napad minil.

Kršenje predpisov bo oblastvo kaznovalo.

iz njegovih del. Dan je bil pouka prost in je po končani proslavi na ulicah kar zamrgolelo veselo mladino.

o. Poročila sta se v Vuhredu sodni pripravnik Rajko Svetek in priv. uradnica Stana Malis, oba iz Ljubljane.

o. Konfiscacija. Uradno poročajo, da je ljubljanska policija določila prisilno bivanje Ferdu Niklsbacherju, poslovođji v Ljubljani, in to za dobo 6 mesecev. Za prisilno bivanje mu je določen Stari trg ob Kolpi, okraj Crnomelj. Policija je ugotovila, da je imenovan kot odgovorni poslovođja v septembru letos prodajal moko za 1 din višje od maksimirane cene.

o. V poštni službi je premeščen inspektor 5. skup. Ivan Savec iz Kranja v Ljubljano, inspektor 5. skup. Franc Znidaršič pa iz Ljubljane v Kranj.

o. Napad z nožem. V Komisiji pri Mislju je neki delavec napadel pri posestniku Sedovniku zaposlenega 45-letnega kosca Karla Jeseničnika in ga z nožem nevarno ranil. Poškodovanca so prepeljali v slovenjgraško bolnišnico.

Kolesarji okoli Pohorja

Koroška kolesarska podzveza v Slovenem Gradcu bo priredila 29. septembra 1940 kolesarske dirke na progi Slovenji Gradec—Dravograd—Marenberg—Maribor (odmor dve uri), ob pol 12. start za drugo etapo pred stadionom SK Železničarja, proga teče preko Slov. Bistrice, Slov. Konjice, Vitanja, Gornjega Doliča v Slovenji Gradec pred gostilno Golob, kjer bo tudi start.

ob 7. zjutraj. Pravico sodelovanja imajo vsi verificirani vozači A in B. Dirkači se morajo javiti najkasneje pol ure pred pričetkom. Dirka bo ob vsakem vremenu. Prijave s prijavnino 10 din je treba poslati do 26. septembra na naslov Drago Bradač, uradnik, Slovenji Gradec, bolnišnica. Vodstvo bo naročilo za vse dirkače v Mariboru kosilo. Prijave so nepreklicne.

Šahovski turnir za prvenstvo Maribora

Sinoči je bilo odigrano 3. kolo prvenstvenega turnirja. Partije so se razmeroma naglo razvijale, videli pa je bilo, da vlada med posameznimi igralci velika žilavost in odpornost. Prva sta zaključila Regoršek in Certalič. Slednji si je izbral Grünfeldovo obrambo, kar pa je bilo z ozirom na damski sistem, ki ga je igral Regoršek, taktično napak. Regoršek je svojo prednost temeljito izrabil ter odločil partijo v svojo korist. — Mestoma je bila zelo napeta Retijeva otvoritev med prof. Stupanom in Marottijem. Marotti se je nekaj časa dovolj izgledno branil, toda v zaključni fazi je prezrl duhovito kombinacijo prof. Stupana, naker se je po izgubi dame vdal. — Marvin in Bien sta igrala Falkbeerjev gambit. Nekaj časa je bila igra nekoliko zaprtja ter je imel Bien dokaj lepo pozicijo. Kasneje pa je Marvin na zanimiv način vdrl v Bienov labor. Ko je Bien še nesrečno prezrl figuro, je predal v brezupni poziciji. — Breš in Dasko sta po razburljivi srednici kmalu zavila v končnico, ki je bila za Breša s figuro več lahko dobljena. Toda Breš je naravnost nerodno prezrl celotno figuro, naker je seveda Dasko odločil s kmeti. — Silno dramatičen je bil med

Gerželjem in Ketišem kraljevi gambit črnega (1. e4, e5 2. Sf3, f5). Po dobri otvoritvi je prišel Gerželj v pozicijsko prednost. Toda v pripravi kombinacije za napad na črnega kralja je poročil preveč časa, ko mu je za 21 potez ostalo samo 9 minut. Ketiš je medtem pripravil prav zanimivo obrambo ter obenem zagrozil tudi z napadom. V tem položaju je Gerželj v strahoviti časovni stiski nastavljal past, ko je nastavljal figuro, ki pa jo je Ketiš odklonil. Nekaj potez nato sta se nasprotnika zedinila na remis. Damini gambit Kukovec—Babič je že v otvoritvi prinesel Kukovcu nekaj prednosti. Ko je nato Kukovec še osvojil kmeta, je forsiral končnico. Partija je bila prekinjena, toda Babič verjetno končnice ne bo mogel držati. — Prekinjene partije iz 1. in 2. kola so dale naslednji rezultati: Breš in Bien sta se zedinila na remis, Regoršek je porazil Dasko, Bien pa je brez igre predal proti Gerželju.

Stanje po 3. kolu: Regoršek 3, Kukovec 2 (1), Dasko, Gerželj in prof. Stupan 2, Babič 1 in pol (1), Breš 1 in pol, Marotti in Marvin 1, Bien in Ketiš pol in Certalič 0 točk.

Ptuj

Konec županske krize

V Ptujju smo bili že več tednov brez župana. Ker takrat ni bilo najti moža — nekateri so se le dotaknili županskega stolca in se kljub najboljši volji niso mogli znajti na najvišjem položaju — ki bi prevzel časti in skrbi mestnega župana, smo se Ptujčani končno vdali v svoj interregnum. Pomalem smo docela pozabili, da smo brez župana. Le kadar smo

PEVSKI ZBOR GLASBENE MATICE V PTUJU

ima letos namen, da svoje delovanje požiivi in v začetem pravcu smotrno nadaljuje. V načrtu sta vsaj dva samostojna koncerta v Ptujju in koncertna turneja po Sloveniji. Da zbor lahko doseže lepe uspehe, je že dokazal v prejšnjih letih; stremeti pa moramo za tem, da te nekdane uspehe še izboljšamo, k čemer bi ne bilo potrebno nič drugega kot dovoljno število zvestih in discipliniranih pevskih moči. V Ptujju se sicer mnogo prepeva in poje, le žal, da ne vedno na pravem mestu in tudi ne v pravem smislu. Mnogo pevskih grl bi se v našem zboru prav lepo znašlo, ako bi vztrajno posečala zborovske redne vaje. Da je naša pesem naš velik narodni zaklad in da je zato velikega kulturnega pomena, nam ni treba na tem mestu še posebej

ZDRUŽENJE MESARSKIH IN KLOBASICARSKIH MOJSTROV V MARIBORU sporoča turobno vest, da je včeraj umrl njen član in večletni bivši predsednik, gospod.

Anton Tavčar

tovarnar mesnih izdelkov v Mariboru

Pogreb spoštovanega pokojnika bo jutri, v četrtek, ob 17., na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Združenje mesarskih in klobasičarskih mojstrov v Mariboru.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM. V malih oglasih stane vsaka beseda 50 naf. najmanjša pristojbina za te oglase je 10.—. Družbe, breklici, dopisovanja in žetlovanjski oglasi dln 1.— po besedi. Najmanjši zasek za te oglase je dln 12.—. Debele tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša dln 2.—. Zberek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga le vnositi v pisnu skupaj z naročilom ali na poštini položiti na čekovni račun št. 11.409. — Za vse bismene odgovore glede malih oglasov se mora orložititi znanaka za 3 dln.

SLUŽBO DOBI

Za pomoč v gostilni se sprejme

GOSPODICNA

Pogoji: zanesljiva, da obvlada slovenski in nemški jezik. Predstavi se naj predpoldne v gostilni Felč. Tezno-Maribor. 18076-2

PRODAJALKA

slovenskega in nemškega jezika, popolnoma vešča se išče za takoj. Vprašati: A. Tavčar, Jurčičeva 3. 18073-2

PRVOVRSTNEGA KROJACA

z večletno prakso za kostime in plašče sprejme »Salon Robes«, Maribor, »Trgovski dom«. 17927-2

POSTREZNICO

iščem za par ur dnevno. — Vrazova 11-III, desno. 18088-2

Sprejme se čedno, mlado

BOLJŠE DEKLE

katera ima veselje do otroka. Istotam se sprejme pomivalnica. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18104-2

S 1. oktobrom sprejememo

2 HLAPCA

katera popolnoma obvladata delo v vrtu in na posestvu. Starost naj bo vsaj do 35 let; ter eno DEKLO h kravam. Mesečna plača dln 200 do 300 z brezplačno hrano in stanovanjem. Dobra spricevala so predpogoj. Predstaviti se dnevno med 1/11. in 1 uro v Vetrinjski ul. 22 pri Lorger. 18096-2

MODERNI VOZIČKI

po vseh cenah.

BOGOMIR DIVJAK
Ulica kneza Koclja 4.

Starejša **SLUŽKINJA** katera zna nekaj kuhati, se sprejme pri »Framski kapljici«, Mlinska 15. 18091-2

SLUŽBO IŠČE

SAMOSTOJNA KUCHARICA z večletnimi saričevall, vešča vseh gospodinskih del želi spremeniti službo v Maribor z 15. oktobrom ali 1. novembrom v stalno službo. Ponudbe pod šifro »Kuharica« na ogl. odd. »Večernika«. 18103-3

VAJENCI-(KE)

UČENKA

z malo maturo, slovensko in nemško, iz dobre familije se sprejme v trgovini pisarniških strojev Ivan Legat, Maribor, Vetrinjska ul. 30, tel. 24-34. 18077-4

UČENKO

sprejme trgovina Marinšek, Studenci Kralja Petra c. 21. 18116-4

Oglašujte!

STANOVANJE ODDA

SOBA IN KUHINJA se odda, Gozdna ul. 10, Maribor. 18111-5

SOBA IN KUHINJA se takoj odda pri postajališču Tezno, Ptuiška c. 44. 18100-5

TRISOBNNO STANOVANJE se takoj odda pri postajališču Tezno, Ptuiška c. 33. 18099-5

STANOVANJE

z dvema sobama in kuhinjo ter pritlikinami se odda s 1. novembrom mirni stranki (2 osebi). Blizu glav. kolodvora. Prednost imajo drž. uradniki. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18097-5

PREHRANA

V sredini mesta se sprejme **DIJAK** k boljši družini na vsi oskrbo. Pri študiju event. pomoč. Naslov v ogl. odd. 18054-7

SOSTANOVALEC(KA) se sprejme takoj poceni v cel. oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18094-7

SOBO ODDA

Odda se lepa **OPREMLJENA SOBA** za 2 osebi s posebnim vodom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18105-8

PRAZNO SOBO

s souporabo kopalnice za dln 250.— v centru oddam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 18102-8

Lepa opremljena ali

PRAZNA SOBA

s strogo separiranim vodom se odda. Koroševa ul. 51, desno. 18098-8

SOBO IŠČE

OPREMLJENO SOBO separirano, blizu Glavnega ali Kralja Petra trga, išče za 1. okt. boljši gospod. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Stalno«. 18106-9

V bližini Mella iščem **SOBO** za takoj. Pismene ponudbe na ogl. odd. pod »Točno«. 18101-9

POSEST

PRODAJAMO posestva, hiše, vile, parcele. »TRIGLAV« Maribor, Aleksandrova c. 12, tel. 25-34. 18115-11

Vsakovrstne

odpadke papirja, cuni ter divje kostanje

kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah

B. Železnik

trgovina vseh vrst surovin

Maribor, Pobrežje, Cankarjeva 16
Nakupovalnice: Maribor, Kopališka in vogal Ptuiške—Tržaške ceste (Gustinčič)

Prodaj 6500 m²

VELIK TRAVNIK

s šupo za seno v Ljubljani, 5 minut od dolenskega kolodvora. Zraven vodovod in elektrika za 80.000 din. Tudi zamenjam za protivrednost v Mariboru. 1090 m² velik vrt poleg glavne ceste v neposredni bližini Maribora za dln 17.000. Sustaršič, Waitowa ul. 3, Maribor. 18067-11

Prodaja se

PARCELA

s sadonosnikom, pol ure od Maribora. Vpraša se pri Lov. Glavni trg 4. 18112-11

VINOGRAD

2½ orala, gozd, sadovnjak z hišo v Jeruzalemu se prodaja 70.000 din. Informacije: Stuhac Mirko, Ivanjokovci. 18113-11

Prodaj veliko

STANOVANJSKO HIŠO

tri sobe, kuhinja, dve šrambi, klet hiša stoji na lepem kraju v ravnam brez prahu, zraven je oral dobre zemlje, pripraven za upokojenje, cena 48.000 din. Naslov: Lobjnik Ludvik, gostilna pri Postaji Orehova vas-Slivnica. 18092-11

KUPUJEMO

posestva, hiše, vile, parcele. »TRIGLAV« Maribor, Aleksandrova c. 12, tel. 25-34. 18114-11

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

Za slikarsko in **PLESKARSKO DELO** se prireja po nizkih cenah Jurij Juteršnik, Sedna ul. 15. 17954-13

Prodaj **BRIVNICO** na prometnem kraju. Nasl. v ogl. odd. »Večernika«. 18095-13

POUK

ABITURIENT

odličnjak, klasične gimnazije instruiira vse predmete — za presto stanovanje. Informacije v knjižarni Koren, Gosposka 9. 18119-21

TEMELJIT POUK

na citre daje Bučarjeva citraška šola Maribor, Raičeva ul. 13-1, kjer dobite tudi citre od navadna do najboljša vrste event. na obroke. Pouk tu di na dom in na deželo. 18108-21

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI

stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo naiceneje pri Š Ketliš-u, Stolna 1. 11406-18

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotaža, volna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

GLASBILA

KLAVIRJE

PIANINE

Velika izbira novih kakor preigranih po vsakovrstnih cenah. Bäuerle, Tyrševa 24. 17842-20

IZGUBJENO

Izgubila sem v nedeljo zvečer, 22. 9.

BELI ČEVELJ

v dr. Verstovski ul. Najditelj naj ga odda prosim proti nagradi v dr. Verstovski ul. 14. obrežje. 18118-27

VOZILA

B. M. W. MOTORNO KOLO s priklopcem, 750 ccm v odličnem stanju, prodam. Vprašati pri poslovalnici »Večernika« v Celju. 6238-22

Ugodno se prodaj novi

AVTO »FRAMO«

z zaprtjo pločevinasto karoserijo, z pripadajočim rezervnim kolesom in novo pnevmatikom. Ogleda se pri tvrdki Justin Gustinčič, Maribor, Ulica kneza Koclja 14, tel. 21-30. 18045-22

Za dln 5000.— se lahko dobi te popolnoma novo

MOTORNO KOLO

»Sachs-Torpedo«, 98 ccm, do kler traja zaloga, pri tvrdki Justin Gustinčič, Ulica kneza Koclja 14, podružnica Tezno, vogal Ptuiške in Tržaške ceste. 18046-22

PRIDELKI

JABOLKA

po 2 dln oddaja na drobno Kmetijska družba, Meljska cesta 12. 17008-23

JABOLKA

kg 2 dln skladišče Koražila, Kolodvorska 1. 17888-23

RAZNO

POZOR!

Vsakovrstne odpadke železja, kovine, litine, cunje, gume in steklovino kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja 14 in podružnica vogal Ptuiške in Tržaške ceste. — Tel. 21-30. 16943-28

SAMO SE NEKAJ DNI!

Za vkuhanje sveže, prvovrstne in

prave bosanske slive

v gajbah po 15 do 18 kg oddajam in pošiljam tudi po železnici po dnevnih cenah **Josipina Bole**

sadije in zelenjava en gros, Maribor, Koroška cesta 20, dvorišče. 1058

SAMO SE NEKAJ DNI!

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Zelje dolgoročno

posojilo

na hiše in posestva obrnite se na

Bančno

kom. zavod

Aleksandrova cesta 40

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30

Ljubljana, Prešernova ul. 44

Kupujem dnevno vsako količino lepih, obrabljenih, namiznih

jabolk

ter plačam za iste najvišje dnevno ceno.

JOSIPINA BOLE

sadije in zelenjava na veliko, Maribor, Koroška 20, dvorišče

Prvovrstne, svet. znamke

STEINWAY, FORSTER, STINGEL, SEILER ITD.

Hiša klavirjev

Th. Bäuerle

Maribor, Tyrševa 24

Potrži neizmerne žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš nepozabni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

ANTON TAVČAR

industrijalec v Mariboru

včeraj zjutraj za posledicami avtomobilske nesreče v 58. letu starosti v Bogu zaspal.

Truplo dragega pokojnika bo prepeljano iz Gradca v Maribor in v četrtek, dne 26. septembra ob 17. uri iz kapelice mestnega pokopališča na Pobrežju položeno v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica bo v petek, dne 27. septembra ob 7. uri v stolni in mestni cerkvi v Mariboru.

Prosimo za tiho sožalje

Maribor, dne 25. septembra 1940.

Josipina, roj. Bahr, soproga; Tone, Joško, Hilda, otroci; Franc, Luka, Joško, bratje; s. Lina, Neža Frkovič, sestre; Adolf Bahr, svak, — ter ostalo sorodstvo.